TATOBAY
کندهار
KANDAHAR
اوونیزه
... د ثور / غویي (۲۹) مه
Twitter.com/@tatobaynews - www.Tatobaynews.c...

ځیني بهر مېشتي فیسبوکي منتقدین! علیه لعنه
عبدالحلیم حلمیار
۳

بې ساعته روژه
سردار ولي پښتونزوی
۱۱

کیسه!!!
اکبر شیر
۱۱

نارینه ولې د ښځو پر وړاندې بې میله کېږي؟
لیکنه: خالص ادیب
۱۱

روژه ماتي په خُرما سره کول
د روژې فضائل | ۵ مخ

د نړۍ ۱۰ ستر مسجدونه!
مـــعلوماتي | ٦ مخ

په روژه کې له تندې خخه د مخنیـوي لارې چارې!
روغــتیا | ۷ مخ

په کندهار کې د فوټسال سیالۍ پیل سوې
سپــورټ | ۸ مخ

په انلاین ډول د انتخاباتو ترسره کول څنګه ارزوی؟
خـلـک او ټاټـوبی | ۴ مخ

...خو سولې ته تږي افغانان؛ ...ړې تداوم غواړي؟

...ځپلی او د سختو ستونزو او کړاونو سره یې مخ کړی دی. افغان ملت هره ورځ د دغې ... کړېږي. افغان ملت د رواني خونړۍ جګړې اصلي بیه پرې کوي، ځکه خو په وارو وارو ...و ته له هرې خوا بدبختي راغلې ده او هره خوا د افغانانو په وینه سره ده.
۳

په کندهار کې د ماهیانو فارمونه؛ د کاله ٦ زره ټنه تولید لري

...ه؛ امریکا پرې له ...وال رغوي

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټاټوبی اوونیزه

ملي، خپلواکه، سیاسي، اجتماعي او کلتوري خپرونه

سریکنه

آیا روانه جګړه پای ته رسېدونکې ده؟

ښايي د بهرنيو ځواکونو په وتلو سره روانه جګړه ختمه نه سي او ممکن افغانستان بيا د تيرو لسيزو ناخوالو، ستونزو او کړاونو ته وګرځي.

زيات شمېر افغانانو د جګړې له امله خپلي سيمي پرې ايښي او بيرته خپلو کليو او بانډو ته د ستنېدو لپاره هيڅ زړه نه ښه کوي.

د آمريکا سرپرست دفاع وزير پاټريک شاناهان هم ددغه وزارت چارواکي د مالي کال تر پايه افغانستان ته له سفر څخه منع کړل او په دې برخه کي يې د کانګرس له غړيو غوښتي دي، چي دا بنديز عملي کړي.

د آمريکا دفاع وزارت چارواکو ته د سفر دغه شاوخوا يو کلن وړانديز داسي مهال سوی دی، چي طالبانو د روژې مبارکي مياشتي د پيل سره سم په کابل او د افغانستان په نورو سيمو کي خونړي بريدونه وکړل.

داسي نه ښکاري، چي د آمريکا کانګرس کي دي ددغه بنديز د وړانديز هرکلی ډيموکراټان وکړي، نو ښايي د کانګرس د ډيموکراټانو او پنټاګون ترمنځ نوي لانجې ته لاره هواره سي، په ځانګړې ډول چي د امريکا پوځي چارواکو د رواني مي مياشتي پر ۱۰مه وويل، چي دوی د ۲۰۱۹ مالي کال له بوديجې څخه يو نيم ميليارد ډالر د مکسيکو سره پر پوله د دېوال جوړېدو ته ځانګړي کوي.

په اصل کي ددې پيسو تر نيمايي زياته برخه په افغانستان کي د افغان آمنيتي ځواکونو د حمايت او د امريکايي ځواکونو د تقاعد د سيستم لپاره ځانګړې سوي وې. د آمريکا کانګرس کي ډيموکراتان اکثريت دي او د مکسيکو او آمريکا ترمنځ د دېوال له جوړېدو سره هم مخالفت کوي.

اوس داسي ښکاري، چي په افغانستان کي روانه تر ټولو اوږده او خونړۍ جګړه پای ته رسېدونکې ده. د طالبانو او آمريکا ترمنځ په لوړه کچه په وروستيو خبرو کي مهم پرمختګ ونه سو، خو دومره پرمختګ وسو، چي سولي ته شرايط آماده کړي. دا مهمه ده، چي طالبان او آمريکا د جګړې د دوو مهمو لوريو په توګه شپږم پړاو کي يو بل سره مخامخ خبري کوي. اوسمهال خو د جګړې ددغو دوو مهمو لوريو له مداخلې پرته بله سوله ييزه حل لار نه تر سترګو کيږي.

دې ته اړتيا سته، چي هر لوری يو څه له لاسه ورکړي، څو خپل اهداف ترلاسه کړي او د وينو د بهېدو مخه ونيول سي.

د افغانستان کورنيو چارو وزارت مرستيال خوشحال سعادت وايي، اوونۍ کي پنځه سوه او په مياشت کي دوه زره طالبان وژني، خو د طالبانو د مرکچي پلاوي مشر عباس ستانکزي بيا وايي، ترڅو بهرني ځواکونه له افغانستان څخه نه وي وتلي اوربند او بين الافغاني خبري نه سي کېدای. څوک په اوونۍ کي پنځه سوه طالبان وژني او څوک بيا د خپل ولس سره د مذاکراتو لپاره د بهرنيو پوځونو د وتلو شرط ږدي! نو دواړه د يوې سکې دوه مخونه بللی سو.

په هيواد کي د رواني خونړۍ جګړې لويه قرباني افغان ولس ورکوي او د هري ورځي په تېرېدو يې برخليک نور هم له واکه وځي.

له جګړې ستړي، خو سولي ته تږي افغانان؛ څوک د جګړې تداوم غواړي؟

شنونکي وايي، په افغانستان کي د سولي نه راتګ څو دليله لرلای سي، چي يو يې په هيواد کي د پخوانيو جګړمارانو او جګړه کوونکو ډلو-ټپلو له لوري د جګړې د تداوم غوښتنه ده، نو ځکه خو د سولي په برخه کي پخ پرمختګ روان دی.

په قطر کي د طالب استازو او امريکايي پلاوي له شپږم پړاو خبرو وروسته اوس داسي ښکاري، چي دا خبري بې پايلي وې. که څه هم د دغه پړاو خبرو ته ډېره تمه وه او ويل کېدل، چي په دې خبرو کي به ډېر پرمختګونه وسي، خو د دواړو اړخونو له څرګندونو داسي ښکاري، چي د قطر د شپږم پړاو خبري ډېري ښې نه وې.

د معلوماتو په اساس، قطر کي د سولي د مذاکراتو تر شپږم پړاو مخکي بايد بين الافغاني خبري اتري سوي وای، خو د غونډې د ګډون والو په سر د اختلاف له امله دا غونډه ترسره نه سوه.

په دې غونډه کي امريکا غوښتل، چي د طالبانو د دريځ خلاف دغه ډله له حکومتي پلاوي سره مخ کړي، خو طالبانو مقاومت وکړ او پايله يې دا سوه، چي د قطر بين الافغاني غونډه ترسره نسوه.

هاخوا په افغانستان کي د ملګرو ملتونو مرستندويه پلاوی (يوناما) د روژې په لومړۍ اوونۍ کي په افغانستان کي پر ملکي کسانو د زيات سوي تاوتريخوالي د اغېزو له کبله ژوره خواشيني څرګنده کړه.

د روژې مبارکي مياشتي په درشل کي طالبانو او نورو وسله والو ډلو د بغلان په امنيه قومندانۍ، کابل کي د کاونټرپارټ په نوم پر يوې خصوصي موسسې وسله وال بريدونه او دغه راز په جلال آباد ښار کي څو غبرګي چاودني وکړې، چي زيات ملکي تلفات يې لرل او په ټپيانو کي يې ښځي او ماشومان هم شامل وو.

په ولسي ګڼمېشتو سيمو کي وروستي بريدونه په داسي حال کي ترسره

کېږي، چي د هيواد په مختلفو سيمو کي د زيات سوي تاوتريخوالي پراخ رپوټونه ورکول کېږي او ادعا کېږي، چي د دغو بريدونو درنه بيه ولسي وګړي پرې کوي. يوناما بياځلي د جګړې پر ټولو اړخونو ږغ وکړ، چي په روژه کي جګړه ودروي او د ملکي وګړو د خونديتوب په تړاو خپلي ژمني عملي کړي.

د دې تر څنګ د سولي شپږم پړاو خبرو کي امريکايي پلاوي تر ډېره پر آوربند او بين الافغاني خبرو-آترو ټينګار کاوه، خو طالبان پر خپل پخواني دريځ ولاړ وه.

د زلمي خليلزاد له قوله، چي که طالبان د اوربند او بين الافغاني خبرو اترو غوښتنه ونه مني، نو ستونزه نه حلېږي، چي همدې مسئلې د قطر پر خبرو هم ژور سيوری غوړولی دی.

شنونکي وايي، چي طالبان د سولي هيڅ واک او اختيار نه لري، ځکه خو د مذاکراتو پر مهال خپلواک نه وي.

شنونکي، د طالبانو او القاعده په ګډون د پاکستان له لوري ۷۲ روزل سوي تروريستي ډلي، چي تل يې په افغانستان کي جګړه کړې او بې دفاع خلک يې وژلي دي، د افغان سولي اساسي خنډ ګڼي. د معلوماتو له مخي، د دغو وسله والو ډلو د غړو شمېر آن ۲۵ ميليونو تنو او د روزنځايونو او مرکزونو شمېر يې ۳۲ زرو ته رسېږي، چي هر وخت يې په افغانستان کي د پاکستان د ګټو لپاره جګړه مخته وړې ده.

د کارپوهانو په باور، امريکا دي تر هر څه مخکي د افغان سولي د برياليتوب په هدف پاکستان په نښه کړي، تر څو په افغانستان کي د سولي ډېوه بله سي.

د امريکا او طالبانو تر منځ په شپږم پړاو مذاکراتو کي که څه هم د پرمختګونو خبري سوي، خو تر اوسه د طالبانو په دريځ کي هيڅ ډول بدلون نه دی راغلی او امريکا هم ظاهراً له افغانستان څخه د وتلو نيت نه لري.

د سولي شپږم پړاو خبري په داسي حال کي پای ته ورسېدې، چي خپله زلمي خليلزاد د دغه بهير له کرار پرمختګ څخه ناخوښي څرګنده کړه.

د شنونکو په آند، تر هغه چي بين الافغاني مذاکرات پيل نه سي او افغانان پخپلو کي تفاهم ته سره ونه رسېږي، دا ډول ناستي او غونډې به مطلوبه نتيجه ونه لري.

د يادوني وړ ده، چي په قطر کي د افغان سولي اړوند تر اووم پړاو مذاکراتو مخکي بين الافغاني خبري پيل سي.

د افغان ځواکونو بوديجه؛ امريکا پرې له مکسيکو سره دېوال رغوي

د روان کال په مارچ مياشت کي د امريکا پوځ د خپلي بوديجې يو ميليارد ډالر د دې دېوال د جوړولو لپاره بېل کړل، چي د امريکا ولسمشر ډونالډ ټرمپ يې پر جوړېدو ټينګار کوي، خو د کانګريس غړي يې سخت مخالف دي.

د امريکا دفاع وزارت سرپرست ويلي دي: ((دا پيسې له مختلفو سرچينو ترلاسه سوې، لکه سپما، په پروګرامونو کي بدلون او د پروژو بيا کتنه او په دې دليل زموږ د ځواکونو پر توان ډېر کم اغېز کوي.))

نوموړی وايي، امريکا څلور زره پوځيان او ۱۹ الوتکي هم د مکسيکو پولي ته لېږدوي.

يو امريکايي چارواکي له رسنيو سره په خبرو کي ويلي دي، د امريکا لخوا افغان امنيتي ځواکونو ته ځانګړي سوي پيسې چي ۶۰۴ ميليونه ډالر کېږي د دېوال جوړلو ته ورکول کېږي.

په ۲۰۱۹ کال امريکا د افغان امنيتي ځواکونو د ملاتړ لپاره ۴،۹ ميليارد ډالر ځانګړي کړل.

دا چارواکي وايي، کومي پيسې چي له دې حساب ايستل کېږي د افغان امنيتي ځواکونو اړوند تړونونو کي له سپما ترلاسه سوي دي.

يو بل امريکايي چارواکي رسنيو ته ويلي: ((د دې پيسو بېلول له افغان امنيتي ځواکونو سره زموږ د ژمني ماتول نه دي، په حقيقت کي د ځينو پروژو لګښت زموږ تر ارزوني کم و.))

نوموړی وايي، دا کار د لومړي ځل لپاره کېږي چي امريکا د افغان امنيتي ځواکونو له پيسو ګټه اخلي.

له مکسيکو سره د دېوال جوړېدو موضوع ډېره جنجالي سوې ده، د امريکا ولسمشر يې پر جوړېدو ټينګار کوي، خو کانګريس يې ورسره نه مني.

- مسـؤل مدير: عبدالحليم ((حلميار)) +93 (0) 795810083
- مرستيال: عزت الله ذکي +93 (0) 700484818
- www.Tatobaynews.com
- facebook.com/ tatobayn
- tatobay@gmail.com
- د يوې ګڼې بيه: (۲۰) افغانۍ
- شپږ مياشتنی ګډون: (۵۰۰) افغانۍ
- يو کلنی ګډون: (۱۰۰۰) افغانۍ
- کـابل توزيع او اعلانات: +93 (0) 700890844
- کـندهار اعلانات: +93 (0) 704803494
- کـندهار تـوزيع: +93 (0) 700988408
- هلمند توزيع او اعلانات: +93 (0) 744449816
- زابـل توزيع او اعلانات: +93 (0) 702953132
- ارزګان توزيع او اعلانات: +93 (0) 795244622

"د خـپل ديني مسوليت له مخي د اخبارونو پاڼي بې ځايه مه غـورځوئ!"

« د ټاټوبي اوونيزې اداره »

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کندهار کي د ماهیانو فارمونه؛ د کاله ٦ زره ټنه تولید لري

چي د کابل په ګډون ګڼو ولایتونو ته صادرېږي.
په کندهار کي د ماهیانو د فارمونو بنسټګر او د دې ولایت د مالدارۍ د ترویج مدیر انجنیر محمدالله نوري وایي، چي د ماهیانو د فارمونو جوړولو کیسه دلته نه ختمېږي، بلکي دا لړۍ په چټکۍ روانه ده. دی وایي، تر دې مهاله په کندهار کي د ماهیانو د روزني یو زر او ٥٦٣ فارمونه جوړ سوي چي ډېر یې په کندهار ښار، دامان، ډنډ، ارغنداب، شاولیکوټ، خاکرېز، سپین بولدک، ژېړۍ، پنجوایي، تخته پُل او میوند ولسوالیو کي دي.

ښاغلي نوري وویل، چي په کندهار کي د ماهیانو تر ټولو غټ فارم ۷۳ جریبه مساحت لري، چي په دامان ولسوالۍ کي جوړه سوی دی. هغه وایي، په کندهار کي د ماهیانو د صنعت پراختیا ته د خلکو لېوالتیا ورځ تربلي زیاتېږي، هغه له ۱۳۹۱ یم کال څخه تر دې دمه په کندهار کي د ماهیانو د فارمونو د شمېر په اړه وایي:

((په ۱۳۹۱ یم کال کي مو یواځي یو فارم درلود، په ۱۳۹۲ یم کال کي د فارمونو شمېر شپږو ته لوړل سو، په ۱۳۹۳ یم کال کي ۸۱ ته ورسېد، په ۱۳۹۴ کال کي یې شمېر ۱۴۳ ته ورسېد، په ۱۳۹۵ کي بیا ۷٦٥ ته لوړ سو، په ۱۳۹٦ کي یو زر او ۴۱۹ فارمونه جوړ سول، په ۱۳۹۷ یم کال کي یو زر او ۵۲۸ او په روان ۱۳۹۸ یم کال کي یې شمېر یو زر او ٥٦٣ ته ورسېد.))

نوموړي په کندهار کي د ماهیانو د فارمونو جوړولو کیسه له دې ځایه پیل کړه، چي په دغه ولایت کي د ماهیانو د فارمونو جوړولو چاري په ۱۳۸٦ لمریز کال کي د کندهار له ارغستان ولسوالۍ څخه پیل سو او وروسته په ۱۳۸۷ ام کال کي د دامان په ولسوالۍ کي په پنځه جریبه ځمکه کي د ماهیانو یو فارم جوړ سو او تر دې وروسته هم ګڼ شمېر فارمونه جوړ سول، خو ډېر دوام یې ونه کړ او تر ۱۳۹۰ لمریز کال پوري د بېلابېلو ستونزو له امله له ناکامۍ سره مخ سول.

نوري وایي، له دې وروسته یې په ۱۳۹۱ لمریز کال کي د ماهیانو لومړنی فارم جوړ کړ چي ورته درې زره قطعې ګراس، معمولي او سلورکارپ ماهیان راوړل او دا ماهیان په لومړي ځل په کندهار کي کامیابه سول، چي له همدې کال نه په کندهار کي د کامیابه فارمونو لړۍ پیل سوه.

د ده په خبره، د دغه فارم له بریالیتوب سره یې د خپلي تجربې او مشاهدې په رڼا کي سلګونو خلکو ته وړیا فني مشورې ورکړې او همدا د دې لامل سو چي په تېرو اتو کلونو کي دلته د ماهیانو د فارمونو شمېر تر یو زر او ٥٦٣ ته ورسېږي.

ښاغلی نوري وایي، چي په کندهار ولایت کي د ماهیانو د صنعت د پراختیا په پار یې ډېري هلي ځلي کړي، د ګاونډیو هیوادونو تجربې یې راوړي او یو شمېر کسان یې بهر ته د روزني او تجربې د ترلاسه کولو په پار استولي دي.

هغه وایي، په ۱۳۹۲ یم کال کي د مالدارۍ د مدیریت په غوښتنه د ماهیانو د اتحادیې رئیس حاجي عبیدالله د ایران له قونسلګرۍ سره په اړیکه کي سو، تر څو له ایران نه د ماهیانو نسل راوړي، خو ستونزو ته په کتو له ایران نه کندهار ته د ماهیانو د بچیانو واردول شوني نه وه.

نوموړی زیاتوي، چي په کندهار کي درې ډوله ماهیان «معمولي کارپ Common Carp، سلور یا سپین زر کارپ Silver Carp او واښه خوړونکي ګراس کارپ Grass Carp » روزل کېږي، چي ډېره ښه نتیجه یې ورکړې ده.

د ده په وینا، په یوه جریب فارم کي دوه زره ماهیان روزل کېدای سي، چي د کال ۴۰۰۰ کیلوګرامه غوښه تولیدوي، چي په ځینو فارمونو کي اوس ۱۵ کیلو یي ماهیان هم موجود دي.

د نوري په خبره په تېرو کلونو کي په کندهار ولایت کي د ماهیانو خامه غوښه کیلو په ۱۴۰ افغانۍ وه خو په ۱۳۹۷ یم کال کي د ماهیانو د ښه مارکیټینګ له وجهي د ماهیانو خامه غوښه ۲۳۰ افغانیو ته لوړه سوه، هغه وایي، د دې تر څنګ په دې برخه کي زرګونو کسانو ته د کارزمینه هم برابره سوې ده.

د ښاغلي نوري په خبره، په کندهار کي د ماهیانو د کاروبار په زیاتوالي سره په دې ولایت کي د ماهیانو په برخه کي درې شرکتونه او یوه اتحادیه هم فعالیت کوي.

د ماهیانو اتحادیه (د کندهار ولایت د ماهیانو دفارم لرونکو ټولنه)، چي په ۱۳۹٦ یم کال کي تاسیس سوې ده، په کندهار ولایت کي د کب روزونکو د ستونزو د هوارولو په پار فعالیت کوي.

همدا راز افغان کب شرکت هم په کندهار ولایت کي فعالیت لري، دغه شرکت د ماهیانو هیچري هم لري، چي د ماهیانو بچیان د کندهار ولایت تر څنګ د هیواد ۱٦ نورو ولایتونو ته صادروي، چي په کابل، فراه، هلمند ولایتونو او د موسی کلا په ولسوالۍ کي رسمي څانګي هم لري، یاد شرکت په کندهار کي په عصري بڼه ماهي پزي هم جوړه کړې ده، د ټولو جوړوسوو فارمونو غټ ماهیان همدغه شرکت پېري او بیا یې د کندهار، کابل، ننګرهار، زابل، هلمند، فراه او هرات په ولایتونو کي خرڅوي.

همدا راز د توریال کب شرکت، چي څو کاله مخکي یې د ماهیانو فارم جوړ کړی، دغه شرکت د کندهار په مرکز شهر نو کي د ماهیانو اساسي هیچري جوړه کړې، چي هم پر فارم لرونکو د ماهیانو بچي خرڅوي او هم د غټو ماهیانو د غوښې د خرڅلاو تجارت کوي. بل شرکت ابدالي کب شرکت دی، چي له ۱۳۸۸ ام کال څخه کندهار او نورو ولایتونو ته ماهیان راوړل، چي اوس د ماهیانو د غوښو تر څنګ د ماهیانو بچیان هم راوړي او بیا یې پر نورو شرکتونو او هټیوالو پلوري.

د کندهار د کرني، ابولګولو او مالدارۍ ریاست چارواکي وایي، چي په ۱۳۹۸ یم کال کي په دې ولایت کي د ماهیانو روزني د فارمونو د پراختیا په پار یو شمېر پروژې په پام کي نویل سوي دي، چي په دغو پروژو کي د ماهیانو د هیچري جوړول، د ماهیانو د ۲۷۰ زره بچیانو وېشل او د ماهیانو روزني ۱۲ بابه نوي فارمونه جوړول شامل دي. د دې تر څنګ په کندهار کي د ماهیانو د ناروغیو د تشخیص د یوه مجهز لابراتوار غوښتنه سوي او په دې ولایت کي د ماهیانو د انسټیټوټ د جوړولو په پار هم هلي ځلي سوي دي.

د چارواکو په خبره، که دلته د ماهیانو د فارمونو جوړولو لړۍ همداسي چټکه روانه وي، نو په نژدې راتلونکي کي به کندهار د ماهیانو په یوه لوی تولیدونکي ولایت بدل سي.

په افغانستان کي د کب روزني د فارمونو شمېر دوه زرو ته رسېږي، چي ډېری یې په کندهار، هلمند، ارزګان، ننګرهار، لغمان، بلخ او نیمروز ولایتونو کي شتون لري او له دغو فارمونو څخه په کال کي څه باندي ۱۰ زره ټنه ماهیان تولیدېږي.

ځیني بهر مېشتي فېسبوکي منتقدین! علیه لعنه

عبدالحلیم حلمیار

زما د خبریال په خپلواکۍ، مشکلاتو او روزمره ستونزو نه دی خبر، زما د خبریال په اقتصادي حالت، فزیکي حالت، شعوري حالت، ذهني حالت او ټولنیز حالت نه دی خبر، خو وېښ ضمیر او پوره کار غواړي.

دوی لکه نور بهرنیان ملامت نه دي، په بهرنیو عینکو کي اصلاً افغانستان همداسي معلومېږي، ځکه خو عیني شاهدي او آوازې یو له بله په څرګند مغایرت کي دي. دا علیه لعنه پرته له دې، چي په حقایقو ځان خبر کړي، له حالاتو لېري بې روږې مردار مخ له خوبه تر را پاڅېدلو وروسته د تاوده پلو ترڅنګ د فېسبوک پر آوازو په پټو خوبوړو سترګو تصمیم نیسي، قضاوت کوي او بې خبره زما پر یو زحمت کښ او زیار کښ خبریال باندي د خبټي تعرض کوي.

کله زموږ خبریالانو ته ډالري خبریالان وایي، کله مو ماشیني خبریالان بولي او کله مو ......! جالبه ده! ددې خلګو قضاوت سړی حیران کړي.

باور وکړئ، دا نو زیاتره هغه کسان دا تعرض کوي، چي په افغانستان کي نېک نوم او د اوسېدلو ځای نه لري، ټول د خپل ماضي له لاسه تښتېدلي او مستقبل یې په هماغه بهرنیو هېوادونو کي هم خراب دی او د څه وخت په تېرېدو سره به بیا بل هیواد ته تښتي.

ددوی د خپلو اعمالو له امله کډه په شا ده، زړه هیڅ ځای هم سکون والله که ورکړي، خو بیا هم د خپل مضرتوب او مړې خبټي هواوي په دا ډول خبرو باسي. هغوی ته اوس نور څه نه دي پاته، توهین، ښکنځل، بیابي، بې آدبي، بې عزتي او هرڅا ته لکه لیونی سپی حملې وهل یې اوس په روزانه اعتیاد مبدل سوی دی. دا خلګ په بهرنیو ډیسکټیکو او نایټ کلبونو کي د پیکو او بوتلانو سره ونښېدل، هره شپه په عېش او نوش کي ورقصېدل، نو د دوی به د سترګو اوبه چیري پاته وي؟

د دوی خو آبرو او عزت په هماغه اوله شپه په نایټ کلب کي دده بېچاره او علیه لعنه سره نور په مخه ښه وکړه.

کاش! دې خلکو د پت او عزت په نامه څه پېژندلای!

د زیاترو مېندي دلته فقر کوي، په کورونو ګرځي، خو زوی به یې په نایټ کلب کي د خپلي معشوقې ترڅنګ روسۍ ودکا ته ناست وي، پر افغان خبریالانو به تعرض کوي او د نظام پر ساختار به رږغېږي، ببړه دي غرقه سه!

د ظالم بچیه! ځان خبر کړه، سر را پورته کړه، مور دي دلته فقر شروع کړی او ته نقد ته ناست یې! ښه یې ویلي، چي د ځان اصلاح د جهان اصلاح ده. ګورئ! لومړی تاسي ځان اصلاح کړئ، مسلماني وپېژنئ او د نایټ کلب وخت د الله ج د کلام الله لوستلو ته وقف کړئ، د خپل مور او پلار غم وخورئ، ځان په اسلامي او شرعي عقیده سمبال کړئ او بیا که مو نو نقد کاوه.

لومړی په حقایقو ځان خبر کړئ او بیا نقد وکړئ، اوس خو ما مخکي هم وویل، چي ځیني بهر مېشتي به په افغانستان کي د خپل مور په وضعیت نه وي خبر، خو پر هر څه به ناخبره او د ګېډې انتقاد کوي.

د کندهار خبریالان او په ضمن کي د ټول افغانستان خبریالان په ډېرو سختو شرایطو کي کار کوي. د خپلو سرونو په نذرانه کولو سره خپلو هیوادوالو ته مالومات ورکوي، هره ورځ وژل کېږي، تهدیدېږي، تحقیرېږي او قرباني ورکوي، نو که چیري د افغان خبریالانو د تشویق لپاره څه ونه لرئ، نو لطفا بې ځایه او د حقایقو څخه لېري یې مه توهینوئ.

ځکه دا عمل د خبریالانو په وړاندي بې انصافي او بې عدالتي ده.

هغه کسان چي په خارج کي ناست دي او زما پر خبریال نقد کوي، د هغه ضمیر دومره مړ او بې غېرته دی، چي دلته کار هم نه سي کولای، خپل مړه ضمیر او بې غېرتیا تر خارجه رسولی دی.

تاسي راسئ د کار په محل کي زما د خبریال ترڅنګ کښېنئ او بیا دا خبري وکړئ، تاسي خو لږ د خپل ګرلفرینډې د څنګ نه راولاړ سئ، پښې مو له دې تودې بسترې راوباسئ او بیا زما د خبریال پر کار نقد وکړئ.

آیا تاسي زما د خبریال د مشکلاتو پوښتنه کړې ده؟

د حق الزحمې څخه یې خبر یاست؟

د کاري چاپېریال ستونزې مو مشاهده کړي دي؟

که هسي مو د انتقاد اورېدلي دي! لعنت دي ستاسي په پوهې، سیاسي او عملي درک وي.

تاسي خو نمک سار ته د انسانیت زده کړې لپاره استول سوي واست، تاسي خو انسان او انسانیت و شرماوه.

زما خبریال د وخت غازي، آتل او مجاهد دی، چي شپه او ورځ یې پر ځان یوه کړې ده، سوځي، ویلیږي او کړیږي، خو د خپل جد و جهد له امله تاته دقیق، پر وخت او پر حقایقو ولاړ ورځني معلومات وړاندي کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په انلاين ډول د انتخاباتو تر سره کول څنګه ارزوې؟

نذير رښتيني

د پوهنتون استاد

په دغه زماني مقطع کې ملتونه خپل مشر او رهبر يوازې د رايو په ورکړې سره ټاکي. د رايي ورکولو مختلف ډولونه په بېلابېلو تولنو کې د رونتيا له اصله ډول - ډول دي، ولي پس پاتي تولني او سترې ولسونه بې د کاغذ پر مخ ټاکي؛ لکه زموږ افغان ولسونه.

که چېرې مو ملت خپلواک او د بل خواکمن سياسي هيواد تر قيادت لاندي نه وي، نو د کاغذ د ټاکنو شفافيت هم چنداني بد نه وي او که چېرې مو ولسونه د بل هيواد تر سياسي نفوذ لاندي وي، بيا خو نو د امريکا غوندي پياوړي سياسي هيواد په الکترونيکي انتخاباتو کې هم لاسوهنه کېدای سی. د هيلري کلينټن او ډونالډ ټرمپ تر منځ د ولسمشرۍ په ټاکنو کې شوروي تورن دی. اوس چې ويل کېږي په افغانستان کې هم دا ځل الکترونيکي ټاکني ترسره کېږي، نو زه يې په پيل کې لا دا چاره مثبته ارزوم، ځکه لږ تر لږه دوني خو به سي چې په دغه بهير کې به شکلي لحاظ ځه پرمختګ راسي. د افغانستان د دغې پړې شرايط فکر کوم دا نه ايجابوي، چې اوس دې انټرنيټي او يا برېښنايي ټاکني پکې ترسره سي.

ولس مو بې سواده دی، ژر به دغه مرحلو پوهېدل ورته ګرانه خبره ده، سيمې مو ناامنه دي، په څينو سيمو کې خو مخکې هغه کاغذي ټاکني لا نه سواى کېدلاى، ځکه هري سيمې ته د انټرنيټ او برېښنايي امکاناتو لېږدول او چمتو کول هم ناممکنه برېښي. بل د تخنيکي ټيم ترينول او هغوی به دې پوهول چې د تېرو پارلماني ټاکنو ستونزې بيا تکرار نه سي، چې تر نيمي ورځې پورې د رايو ورکولو محلونه بند وو. زه فکر کوم، که ډېر امکانات او شرايط اماده او بدلون ومومي، نو کېدلاى سي چې نسبتاً په هيواد کې بريالي ټاکني ترسره سي.

محمد آغا

د کندهار پوهنتون يو تن محصل

زه با يد دومره ووايم چې د انټرنيټ په مټ او په انلاين ډول انتخابات د پرمختللو هيوادونو او پرمختللي نړۍ کار دی. موږ او تاسو وليدل چې د تېرو پارلماني ټاکنو پر مهال، د ټاکنو په ورځ په يا ده پروسه کې يوازې بايومټريک سيستم څومره مشکلات رامنځ ته کړل!، هغه په دې چې زموږ افغانانو لپاره دا هر څه نوي وو او آن د خپله د کمېسيون د کارکوونکو لپاره د دې آلې استعمال يوه ستونزمنه چاره وه. په افغانستان کې چې خلکو د ټاکنو سره خاص بلديت هم نه درلود، نو د بايومټريک تکنالوجۍ په اضافه کولو سره يې ستونزې نوري هم ډېرې سوې او په دې سره ويل کېدل چې لا هم درغليو ته لاره خلاصه سوله. له بله پلوه، په افغانستان کې له مخابراتي شبکو څخه خلک خوشحال نه دي، په څينو سيمو او لېرې پرتو ولسواليو کې انټرنيټ خو پرېږده، د تليفون خبرې لا امکان نه لري، نو هلته به په اوسني وخت کې په انلاين ډول څنګه ولسمشريزې ټاکني ترسره سي او په څه ډول سره به ټاکني ممکني سي؟

دا ښکاره خبره ده، چې موږ افغانان به د شفافو او رڼو انتخاباتو په پايله کې وکولای سو چې حيل سرنوشت په ښه ډول سره وټاکو، خو په انلاين ډول سره د ولسمشريزو ټاکنو ترسره کېدل په اوسني ضعيف او ناتوانه شرايطو کې چې ډېرې هيوادوال مو د سخت غربت سره لاس او ګرېوان دي، ناممکن بولم.

شاه اغا اکرمي

د سياسي چارو کارپوه

په انلاين ډول د انتخاباتو ترسره کول زما په نظر يو ښه اقدام دی، هغه ځکه چې د يو شخص ټول مکمل معلومات او د هغه د ګوتي نښه په کمپيوټر کي ثبتېږي او د رايي اچوني په ورځ فقط يو کس يوازې د يوې رايي ورکولو حق لري، چې په دې سره به ټاکنو کې تر ډېره د درغليو مخه هم نيول کېږي. خو ځکه به دا پروسه په انلاين ډول ترسره نه سي، چې يو خو ټاکنو ته لږ وخت پاته دی او له بلې خوا څخه دا درېيم ځل دی چې د ټاکنو خپلواک کمېسيون د ولسمشريزو ټاکنو نېټه ځنډوي او په ضمن کې وايي، چې موږ په کافي اندازه امکانات او وخت په واک کې نه لرو، نو ځکه زه وايم چې دا پروسه به هم عملي نه سي ځکه چې نن موږ ګورو چې د هيواد په بېلابېلو ولايتونو کې خلګ حتی مخابراتي خدماتو ته لاسرسی نه لري، ځکه چې هلته مخابراتي شبکې د امنيت د خرابوالي له کبله فعاليت نه سي کولای، نو هلته به انټرنيټ څنګه کار وکړي او همدا راز بايد وويل سي چې د دې سيستم سره دخلکو نابلدتيا يوه بله ستونزه ده، هغه داسي چې په تېرو ټاکنو کې موږ وليدل چې اکثره د بايومټريک ماشينونه يا خراب وو او يا يې هم کارکوونکي سم نه پرې پوهېدل او دا ملي پروسه يې د ځنډ او ځنډ سره مخامخ کړل، خو بيا هم که چېرې په انلاين ډول دوی دا ټاکني ترسره کړي، نو بايد له تېرو ټاکنو څخه دوی عبرت واخلي او خپلې هغه ټولې خلاګاني او نواقصات بايد اصلاح کړي او د رايي ورکوونکو ليست بايد په يو ښه ميکانيزم سره برابر کړي، هغه داسي چې کوم څوک چې په انلاين ډول ثبت نام کوي، هغه بايد د ټاکنو په ورځ دا تشويش ونه لري، چې زما نوم به د ټاکنو په ورځ په ليست کې نه وي او له بلې خوا د ټاکنو کمېسيون بايد خپل کارمندانو ته ټول هغه تخنيکي وسايل ورزده کړي، تر څو د کار په جريان کې له کومې ستونزې سره مخامخ نه سي. او همدارنګه د برېښنا نه شتون هم يو بل سرخوږی دی، که چېرې برېښنا هم موجوده نه وي، نو د دغې پروسې ترسره کول به نا ممکنه وي.

فيصل جبارخيل

مدني فعال

په انلاين ډول د ټاکنو ترسره کول په هغو هيوادونو کي شوني او ترسره کيږي په کومو هيوادونو کي چې پرمختګ په لوړ کچه او له هري برخي څخه کاملاً مطمين وي. انلاين ټاکني ډېرې ګټې لري، چې يو څو يې په لاندې ډول ذکر کوو: لومړی د وخت د کمبنت له امله- يعني وخت پکې ډېر کم نيول کېږي او په لنډه موده کې سته نتيجه ټولو هيوادوالو ته پلاس راځي. دوهم، د بې ځايه مصارفو مخنيوی- په دې ډول ټاکنو کي بې ځايه مصارف صورت نه نيسي او په کم لګښت ټاکني ترسره کېږي. درېيم - د سهولت له پلوه- په دې ډول ټاکنو کې هيوادوال له ډېر سهولت او اسانتياوو څخه برخمن وي، کوم چې له هر ځای څخه په اسانه ډول سره خپله رايه کارولای سي. څلورم: د شفافيت له حيثه:- دا ډول ټاکني ډېرې شفافي وي، ځکه هر څه په سيستم کې موجود وي، د تقلب چانس ډېر کم دی. پنځم: د اقتصاد له حيثه:- د اقتصاد له حيثه هم دا ډول ټاکني هيواد ته ډېر ګټوري دي او د دې پر ځای چې پر ټاکنو باندې ډېر لګښت راسي، دا بوديجه د هيواد په بل ځای کې د پرمختګ په نيت په مصرف رسول کېږي.

احمدشاه پاڅون

ليکوال

په نړۍ کې د ټاکنو معاصر او مروج ډول الکترونيکي دی، چې دا ډول ټاکني تر نورو هغو ډولونو شفافې، چټکې او اقتصادي هم وي، مګر افغانستان لا تر اوسه دا ډول ټاکني نه دي تجربه کړي. دا هم جوته ده، چې د رايو پاڼو او صدوق ټاکني هر ځل له پراخو درغليو سره مل وي. يوازې دا نه، د ټاکنو پر دې ملي پروسه دومره لوړ مصارف ترسره کېږي چې له نړيوالو مرستو پرته يې ترسره کول د افغانانو او افغان دولت له توانه پورته ګڼل کېږي.

که وګتل سي، نو افغان دولت د ټاکنو پر مهال لوړ مصارف کوي، لوموړی درجه امنيت نيول کېږي، په ټول هيواد کې ملکي، ترانسپورتي، تولنيزې او اقتصادي چارې په ټپه درېږي او امنيتي تهديدونه هم تر نورو وختونو زياتېږي.

کله چې تر دې دومره قربانيو وروسته بيا هم په ټاکنو کې درغلي کېږي، پايلې يې تر پوښتنې لاندې راځي او دې ډول سره نو ملت هم مايوسه کېږي او د ټاکنو رواج او وربانديې باور نور هم پيکه کېږي.

افغان دولت ته پکار ده، چې د ټاکنو د روڼوالي يا شفافيت لپاره کوټلي ګامونه پورته کړي، چې ښه بديل يې الکترونيکي انلاين ټاکني دي. دا کار به يوازې دا نه، چې د ټاکنو شفافيت به تضمين کړي، بلکې د خلکو باور به هم پر ټاکنيزه پروسه پياوړی سي او همدا راز به افغان دولت د ټاکنو لپاره د پخوا په پرتله څو برابره کم پرسونل ته اړتيا ولري او همدا راز به د ټاکنو کمېسيون لږو وسايلو ته اړتيا ولري، چې انتقال، ساتنه او کارونه يې اسانه او چټکه وي.

بله ګټه به يې دا وي، چې د ټاکنو پايلې به ژر اعلان سي، دلته چې د ټاکنو او د پايلو د اعلان تر منځ مياشتي وخت تېر سي، خپله پروسه تر شکونو لاندې راسي. لنډه دا چې افغان دولت چې کوم مصارف په پرسونل، وسايلو، انتقال او نورو لوازمو کوي، هغه مصرف دې د ټاکنيز بهير پر برېښنايز کولو مصرف کړي. مطلب دا خبره هم بايد له ياده ونه باسو، چې هر ډول الکټرونيکي سيستم هم له خطره خالي نه دی، درغلي کوونکي او درغلي غوښتونکي په هر غر کې لاره باسي، هسې نه د انلاين ټاکنو پايلې تر نورو بترې راووځي.

عبدالحی ډاومن

مدني فعال

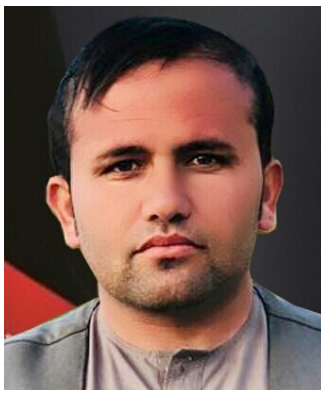

دا چې د ټاکنو خپلواک کمېسيون په دې وروستيو کې ويلي، چې راتلونکې ټاکني به د انټرنيټ په مټ ترسره کړو، مناسبه او د قناعت وړ خبره نه ده، ځکه افغانستان چې د ټکنالوژۍ او پرمختيايي تحولاتو څخه بې برخې هيواد دی، د وګړو زياته برخه يې د علم او پوهې له نعمت څخه بې برخې ده او وګړي يې د نننۍ نړۍ له پرمختيا او ټکنالوژۍ څخه محروم دي.

حال دا چې د افغانستان د وګړو ۷۰ سلنه برخه د لېرې پرتو سيمو څخه تشکيل سوې ده او د لېرې پرتو سيمو وګړو لاسرسی انټرنيټ ته څه چې په پېژندلو کې يې هم ستونزه لري. د دې هيواد اکثريت وګړي د هيواد په ګوټ-ګوټ او مختلفو سيمو کې ژوند کوي او د يادو لېرو پرتو سيمو اوسېدونکو د افغانستان په ودانولو او ساتلو کې رغنده رول لوبولی دی. همدارنګه پر افغانستان د يرغلونو په مقابل کې د لېرې پرتو سيمو اوسېدونکو قرباني ورکړي او په دې هيواد کې يې نه هېرېدونکي خدمتونه کړي دي. د انټرنيټ په مټ راتلونکو ټاکنو به نه يوازې د لېرو پرتو سيمو د وګړو حقوق تر پښو لاندي کړي وي او له بل پلوه به مو راتلونکي ټاکني تر سوال لاندې راغلي وي. د انټرنيټ په مټ راتلونکي ټاکني به هيواد ته له سياسي اړخه ضرر ورسوي، شفافي او رڼې ټاکني د انټرنيټ په مټ نه سو ترلاسه کولاى، ځکه چې د افغانستان زياتره وګړي انټرنيټ ته لاسرسی نه لري، احتمال د دې سته چې د لېرو پرتو سيمو د اوسېدونکو پر ځای نور کسان د ټاکنو حقوق لاندې کړي او ټاکنو ته د درغلۍ زمينه مساعده کړل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه په روژه کې د قرآن کریم ختم وکړم؟

نن خلک ټول د ژوند په کارونو مصروفه دي، څوک وخت نه لري چې تلاوت وکړي، څوک بیا اراده لري چې تلاوت وکړي، موقع په لاس نه ورځي.

څوک بیا هم وخت لري او هم د تلاوت کولو موقع په لاس ورسي، خو تر څو دقیقو تلاوت وروسته ستړی سي او بیا په ورځو ورځو قرآن کریم نه را خلاصوي. ددې لپاره یوه داسې طریقه پکار ده چې په مټ باندې ئې موږ کولای سو، ډېر په اسانه سره ځان د قرآن کریم په تلاوت عادت کړو او هره ورځ بیا دغه عادت په ډېره اسانۍ سره تر سره کړو.

د قرآن کریم د حروفو اندازه (Font size) چې نن دنیا کې رواج دی، یو قرآن کریم تقریبا د ۵۵۰ څخه تر ۶۵۰ صفحې کیږي. راسئ، موږ به یو قرآن کریم ۶۰۰ صفحې ونیسو.

که دغه ۶۰۰ صفحې د میاشتې پر ۳۰ ورځو باندې وویشل سي، نو په یوه ورځ کې به ۲۰ صفحې تلاوت سي، او که دغه د یوې ورځې ۲۰ صفحې تلاوت پر پنځو لمونځونو باندې وویشل سي، نو د هر لمانځه سره به یوازې څلور صفحې تلاوت سي.

پایله: اوس که تاسې غواړئ، چې په میاشت کې یو قرآن کریم ختم کړی، نو د هر لمانځه مخکې یا وروسته یوازې څلور صفحی د قرآن کریم تلاوت کوی او که غواړی، چې دوه ختمونه د قرآن کریم وکړی، نو بیا څلور صفحې تر لمانځه مخکې او څلور صفحې وروسته تر لمانځه او دا عادت به راباندې سخت کیږي هم نه، ځکه لږ دی.نورو مومنو وروڼو سره یې هم شریک کړئ!

له پنده ډکه کیسه!

وایې چې سلطان محمود غزنوي خپل ورور بهلول ته وویل، چې ولاړ شه د قصابانو د ترازو تیرې، چې غوښه پرې تلي، وګوره که د چا ډېره کمه وه، له ځانه سره یې راوله، چې سزا ورکړو.

بهلول ومنله، بازار ته روان شو، د اول قصاب تیره یې چې وکتله ډېره کمه وه، له قصابه یې پوښتنه وکړه، ژوند دې څنګه تېرېږي؟

قصاب وویل، نن وي که سبا خلک به واوري، چې دا چاره به مې په خپله سینه کې ننه ایستلې وي، له ژونده دومره په تنګ یم!

بهلول ترې روان شو، د دویم قصاب کاڼی چې یې وکتی، دغه هم تر خپلې اندازې یو څه کم وه.

بهلول پوښتنه ترې وکړه، ژوند دې څنګه تېرېږي؟ قصاب په ژړا شو، ویې ویل کاشکې الله (ج) بېخي نه وای پیدا کړی، ډېر خراب، ستړی، نارامه او بې‌عزته ژوند مې دی! بهلول ترې روان شو، د درېیم قصاب تیره یې وکتله، چې وزن یې پوره و.

له قصابه یې وپوښتل؛ ژوند دې څنګه تېرېږي؟

قصاب وویل؛ شکر الحمدلله ډېر ښه ژوند مې دی، تر ډېرو خلکو مې اولادونه، ښځه، کور، مال او ملک ښه دی، ډېر خوشاله یم!

بهلول ترې روان شو، کله چې سلطان محمود ته ورسېد، سلطان ترې پوښتنه وکړه؛ د قصابانو تیرې څنګه وې؟

بهلول وویل؛ د یو څو قصابانو تیرې کمې وې!

سلطان وویل؛ نو ولې دې رانه وستل، چې سزا مو ورکړې وای؟ بهلول وویل؛ الله (ج) سزا ورکوله، د چا چې تیرې کمې وې، ښه ورځ یې نه درلوده.

نن ورځ چې د مسلمانانو حالات په دنیا کې سم نه دي، همدې ته ورته داستانونه لري، اکثریت خلک مو په دنیوي ژوند کې صادق، رښتیني او صفا زړونه نه لري.

روژه ماتی په خُرما سره کول

لیکنه او څېړنه: عبدالغفار جُبیر

فخرالموجودات صلی الله علیه وسلم د روژه ماتی حکم په خُرما او اوبو سره فرمایلې دی، دا چې خُرما یو انسان ته څومره ارزښت لري او ولې نبی کریم صلی الله علیه وسلم ورباندې ټینګار کړی دی؛ نو دا موضوع به څه وروسته جوته شي. اوس دلته موږ غواړو چې خُرما په قرانکریم، احادیثو او ساینس کې وڅېړو، ترڅو د خرما په ارزښت ځانونه پوه کړو.

خُرما په قران کې: د خُرما ذکر د قرانکریم ډېر مختلف ځایونه راغلی دی چې لړلیک ئې په داسې شیان سره دی:

أَيَوَدُّ أَحَدُكُمْ أَنْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَأَعْنَابٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ (البقره ۲۶۶)

۱: آیا له تاسو څخه کوم یو دا خوښوي چې د خُرما او انګورو باغ ولري چې تر ونو لاندی یې ویالې بهیږي او هرډول مېوې پکښې وي؟

وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ جَنَّاتٍ مَعْرُوشَاتٍ وَغَيْرَ مَعْرُوشَاتٍ وَالنَّخْلَ وَالزَّرْعَ مُخْتَلِفًا أُكُلُهُ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُتَشَابِهًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ۴((الانعام (۱۴۱)

۲: او دی هغه ذات دی چې څپر لرونکي باغونه او بې څپره باغونه یې پیدا کړي دي او د خُرماوو باغونه او کښتونه یې د بېلا بېلو میوو سره چې له زیتون او انار سره ورته دي او ورته نه دي، پیدا کړی دي.

وَمِنَ النَّخْلِ مِنْ طَلْعِهَا قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ۔(الانعام (۹۹

۲: او له خُرما څخه د هغه له غوټۍ څخه (دهغه دزيات حاصل له کبله) ځمکې ته نژدې وړی راباسو.

وَاضْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا رَجُلَيْنِ جَعَلْنَا لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ مِنْ أَعْنَابٍ وَحَفَفْنَاهُمَا بِنَخْلٍ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زَرْعًا۔(الکهف ۳۲)

۴: او دوی ته د دوو سړیو بېلګه بیان کړه چې یوه ته مو د انګورو دوه باغونه ورکړل او هغه مو د خُرماو په ونو سره چاپېره کړل، او د دغو دواړو ترمینځ مو کښت پیدا کړ.

وَزُرُوعٍ وَنَخْلٍ طَلْعُهَا هَضِيمٌ (الشعراء ۱۴۸)

۵: او په دغو کښتونو او د خُرماو په ښونو کښې چې وړې ئې له باره ډک دی؟۔

وَالنَّخْلَ بَاسِقَاتٍ لَهَا طَلْعٌ نَضِيدٌ۔(سورت ق ۱۰)

۶: او د خُرماوو دنګې دنګې ونې مو پیداکړې دي چې د هغو له میوو ډک وږي یو پر بل پراته دی.

فِيهَا فَاكِهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ (الرحمن ۱۱)

۷: په هغې کې (بېلا بېلې) میوې او دخُرماوغوټۍ لرونکې ونې دي.

فِيهِمَا فَاكِهَةٌ وَنَخْلٌ وَرُمَّانٌ (الرحمن ۶۸)

۸: په هغو کې هر ډول خوندورې میوې، خُرما او انار دي.

وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا (عبس ۲۹)

۹: او زیتون او خُرماوې

وَفِي الْأَرْضِ قِطَعٌ مُتَجَاوِرَاتٌ وَجَنَّاتٌ مِنْ أَعْنَابٍ وَزَرْعٌ وَنَخِيلٌ (الرعد ۴)

۱۰: او په ځمکه کې (بېلا بېلې) سیمې څنګ پر څنګ پرتې دي او د انګورو باغونه او کروندې او د خُرماوو ونې۔

يُنْبِتُ لَكُمْ بِهِ الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ۳ ۔(النحل ۱۱)

۱۱: په دغه (اوبو) ستاسې لپاره غلې او زیتون (ښوون) او خُرماوې او انګوراو هر ډول میوې زرغونوي.

وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا حَسَنًا إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ (النحل ۶۷)

۱۲: او د خُرماو د ونو او انګورو د تاکونو د مېوو له شیرو څخه هم یو شی په تاسې څښو

أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَعِنَبٍ فَتُفَجِّرَ الْأَنْهَارَ خِلَالَهَا تَفْجِيرًا (بنی اسرائیل ۹۱)

۱۳: یا تا ته د خُرماوو یا انګورو باغ وي، د هغه په مینځ کې له اوبو څخه ډکې ویالې جاري کړې.

فَأَنْشَأْنَا لَكُمْ بِهِ جَنَّاتٍ مِنْ نَخِيلٍ وَأَعْنَابٍ لَكُمْ فِيهَا فَوَاكِهُ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ (المومنون ۱۹)

۱۴: نو د هغو اوبو په وسیله موږ ستاسې لپاره د خُرماو او انګورو باغونه پیدا کړل، ستاسې لپاره په دغو باغونو کښې ډېرې خوندورې میوې دي او له هغو نه تاسې خورئ.

وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ مِنْ نَخِيلٍ وَأَعْنَابٍ وَفَجَّرْنَا فِيهَا مِنَ الْعُيُونِ (یس ۳۴)

۱۵: او په هغو کې مو د خُرماوو او انګورو له ونو څخه باغونه جوړکړی او په هغو کې مو چېنې جاري کړی دي.

فِيهِمَا فَاكِهَةٌ وَنَخْلٌ وَرُمَّانٌ (الرحمن ۶۸)

۱۶: په هغو کې هر ډول خوندورې میوې، (لکه) خُرماوې او انار دي.

وَهُزِّي إِلَيْكِ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ تُسَاقِطْ عَلَيْكِ رُطَبًا جَنِيًّا (مریم ۲۵)

۱۷: او وښنده خپل ځانته بېخ د خُرما، چې راتوی کاندې پر تا خُرما پخې لندې تازه۔

فَكُلِي وَاشْرَبِي وَقَرِّي عَيْنًا((مریم ۲۶)

۱۸: پس خوره (دا خُرما) او څښه (دا اوبه) او (رڼې) یخې کړه سترګې خپلې (په عیسی اوخوشحاله شه)۔

او همدار نګه په (طه ۷۱)، (القمر ۲۰)، (الحاقه ۲۰) کې د خُرما یادونه شوې ده.

دلته که موږ د خُرماو ارزښت ته وګور؛ نو دا راته جوتیږي چې په دغه وخت کې حضرت بی بی مریم رضی الله عنها په نس کې چې حضرت عیسی علیه السلام ؤ او خدای جل جلاله ورته د داسې شي (خُرما) د خوراک امر وکړ چې یقینا د دې لپاره کېمیا وه، که چیرې له خُرما پرته، بله غذا بی بی مریم رضی الله عنها ته په دغه وخت کې غوره وای؛ نو الله جل جلاله به ورته ویلې وای، لکه چې په حدیث شریف کې هم داسې راغلی، الله جل جلاله ته ترخُرما بل شی غوره نه ؤ، نو ځکه یې دخُرما دخوړلو امر ورته وکړ او له دې ایات څخه دا خبره جوته شوه، چې د یو انسان لپاره خُرما پوره غذا او دوا ده. نوربیا...

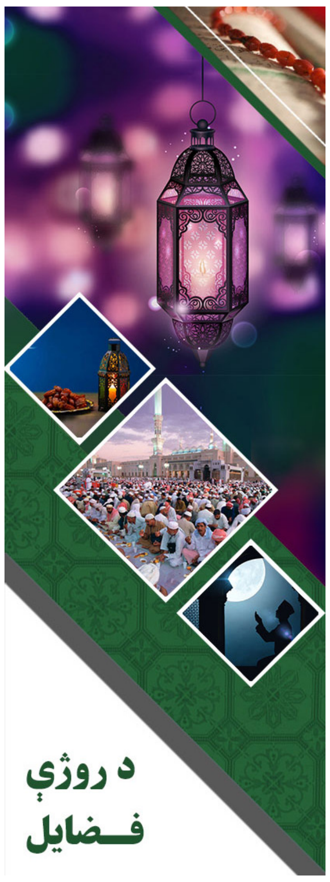

د نړۍ ۱۰ ستر مسجدونه!

ژباړه: عزت الله ذکي

۱: آلحرام مسجد – آلحرام مسجد د نړۍ تر ټولو لوی او ستر مسجد دی، چي پر یوه وخت پکي یو نیم میلیون کسان عبادت کولای سي.
د نړۍ دغه ستر او لوی مسجد د سعودي عربستان مکه ښار کي په ۳٥٦ زره متره مربع مځکه کي اعمار سوی او یوه برخه کي یې بیت الله شریف هم واقع ده، چي هرکال په میلیونو حاجیان هم ورځي.

۲: نبوي مسجد – نبوي مسجد په نړیواله کچه دویم تر ټولو لوی مسجد دی، چي پر یوه وخت پکي یو میلیون کسان عبادت کولای سي. نبوي مسجد د فخر الموجودات او سرور کاینات حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم روضه او آرامګاه هم ده، چي د سعودي عربستان مدینه ښار کي په ۳۸۴ زره متره مربع مځکه کي اعمار سوی دی.

۳: استقلال مسجد – استقلال مسجد د اندونیزیا له اوله درجه لویو مسجدونو څخه شمېرل کیږي، چي ددغه هیواد په پلازمېنه جاکارتا کي موقعیت لري. دغه لوی مسجد کي پر یوه مهال ۲۰۰ زره نفر عبادت کولای سي.

۴: تاج المسجد – تاج المسجد د هندوستان یو له لویو مسجدونو څخه دی، چي ددغه هیواد بهوپال آیالت کي موقعیت لري. دغه لوی مسجد په ۴ سوه زره متره مربع مځکه کي اعمار سوی، چي په یوه وخت کي ۱۷۵ زره تنه پکي عبادت کولای سي.

۵: آلجزایر مسجد – آلجزایر مسجد د آلجریا یو له لویو مسجدونو څخه دی، چي پر یوه مهال پکي ۱۲۰ زره کسان عبادت کولای سي. دغه لوی مسجد د آلجریا پلازمېنه آلجزایر کي په ۲۰ زره متره مربع مځکه کي اعمار سوی، چي رغنیزي چاري یې لاهم دوام لري.

٦: آلحسن ثاني مسجد – آلحسن ثاني مسجد د مراکش یو له لویو مسجدونو څخه ګڼل کیږي، چي هممهاله پکي ۱۰٥ زره تنه عبادت کولای سي. یاد لوی مسجد د مراکش کاسابلانکا کي په ۱۹۹۳م کال کي اعمار سوی دی.

۷: بادشاهي مسجد – بادشاهي مسجد د پاکستان یو له لویو مسجدونو څخه دی، چي د لاهور ښار یو څنډه کي موقعیت لري او په یوه وخت پکي ۱۰۰ زره کسان عبادت کولای سي.

۸: آلاکبر مسجد – آلاکبر مسجد د اندونیزیا دویم لوی مسجد دی، چي ددغه هیواد سورابیا ښار کي موقعیت لري او هممهاله پکي ٥۹ زره تنه عبادت کولای سي.

۹: بیت المکرم ملي مسجد – بیت المکرم ملي مسجد د بنګله دېش لومړی لوی او په نړیواله کچه لسم لوی مسجد دی، چي ددغه هیواد پلازمېنه ډهکه کي موقعیت لري.
یاد لوی مسجد په ۲۹ زره متره مربع مځکه کي اعمار سوی او پر یوه مهال پکي شاوخوا ۴۰ زره تنه عبادت کولای سي.

۱۰: شېخ زاید مسجد – شېخ زاید مسجد د عربي متحده آماراتو تر ټولو لوی مسجد دی، چي ددغه هیواد ابوظبی کي په ۱۷ زره متره مربع مځکه کي اعمار سوی او په یوه وخت کي د ۴۱ زره عبادت کوونکو ظرفیت لري.

له سبو چمتو سوي غوښه

د چاپېریال په اړه اندېښني او ورسره تړلي روغتیایي فکتورنو او اغېز یې د دې سبب سوی چي انسانان په خپلو ورځنیو خوړو کي د غوښي او د نورو حیواني تولیداتو او محصولاتو پر ځای سبو ته مخه کړي.
د دې لپاره چي په سبو یا تر کارۍ د غوښي مینه ماته سوې وي، اوس ماهرین له سبو څخه جوړه غوښه اصلي غوښي ته په ورته بڼه چمتو کوي.
ماهرین وایي، دا د غوښي بوي لري، د غوښې په څېر سور رنګ لري او ان خوند یې هم د غوښې غوندې دی. دغه راز خوراکي تولیدات بازارته وړاندې سوي دي او ساینس پوهان هڅه کوي چي دغه مواد په لاربراتوارونو کي هم تولید کړي.
د دغې غوښي لومړې ډول یې له بوټو جوړه سوې چي دا ډول له وړاندس په رستورانونو او پلورنځیو کي سته. رپوټونو کي ویل شوي، د دې تولیداتو مخ پر ودې بازار ارزښت څلور اعشاریه شپږ میلیارده ډالرو ته رسېږي.
تېره اونۍ د یوه امریکایي شرکت Beyond Meat یا له غوښي هاخوا شرکت ارزښت درې اعشاریه اته میلیاردو ډالرو ته ورسېد. له بوټیو جوړه غوښه په داسې توګه چمتو سوې چي اصلي غوښې ته خورا زیاته ورته ده او کله چي خوړل کیږي له اصلي غوښې سره یې توپیر نه سي کیدای.
دغه غوښه د غنمو، پټاټو او نخودو په ګډون د ځینې بوټیو او دانو له پروټیني برخو چمتو کېږي. دویم ډول مصنوعي غوښه چي د پاکي غوښي یا کلچر غوښي په نامه یادېږي، د حیواناتو له بنسټیزو ژوڼکو یا حجرو څخه جوړېږي. دغو ژوڼکو ته په لاربراتوار کي وده ورکول کېږي او د تولید پروسه یې هغې ساینسي پروسې ته ورته ده چي د ټیشوز او نورو غړو په تولید کي ورنه کار اخیستل کېږي.
د دغه ډول تولید لپاره د بنسټیزو ژوڼکو استعمال اجازه ترلاسه کول یوه ننګونه بلل کېږي. ماهرین وایي، که د خوړو خوندیتوب اداري اجازه ورکړي، ښایي راتلونکو دوو کلونو کي دغسي غوښه د اروپا بازارونو ته وړاندي سي، خو د امریکا په متحدو ایالاتونو کي ښایي دغه پروسه یو څه زیات وخت واخلي.

په ایټالیا کي د مارانو مېله

د ایټالیا په ابروزو سیمه کي د مارانو مېله جوړېږي، دا مېله په داسي شکل جوړېږي چي د یو مذهبي مشر د بت په غاړه کي ژوندي ماران اچول کېږي.
د رسنیو د راپورونو په حواله، د ایټالیا په کوکیولو نومی لرغونی کلی دی چي دا مېله پکي هر کال جوړېږي. ځایي اوسېدونکي د مذهبي مشر لګین بت جوړوي او په غاړه کي ورته ژوندي ماران اچوي، بیا یې په کوڅو کي ګرځوي.
دغي مېلې ته د سیرپاري نوم ورکړل سوی دی، چي د مذهبي مشر سان دومینیکو دي سورا په یاد ترسره کېږي.
د نومړي په اړه د سیمي خلکو بارو دا دی چي ۱۱ زېږدیزه پېړۍ کي یې د معجزې په توګه د سیمي له کروندو ماران لېري کړي وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په روژه کې له تندې څخه د مخنیـوي لارې چارې!

په کال کې یوه میاشت روژه نیول د الله تعالی له لوري پر مسلمانانو فرض کړل سوې ده، نو هر مسلمان د الله تعالی د دغه امر د پر ځای کولو پوره هڅه کوي. دا چې په روژه کې خوراک او څښاک په ټوله ورځ کې منع دی، نو د تندی د مخنیوي لپاره زمونږ د روغتیایي برخې همکار ښاغلي (باتور غیرت) د خپلو مینه والو په غوښتنه د دغې مسئلې په اړه ځانګړی راپور جوړ کړی دی، چې دا دی ستاسو مخ ته یې ږدو!

په روژه کې ولې انسان تږی کېږي؟

د انسان په بدن کې دوه عناصر موجود دي، چې یو سودیم نومېږي او بل پوتاشیم، دغه عناصر د حجرې دباندې او دننه موقعیت لري، کله چې د دغو دوو عناصرو غلظت توپیر ومومي، نو انسان د تندې احساس کوي، یعني سوډیم له حجرې خارج سي او پوټاشیم داخل سي، نو د انسان مرکزي حکومت (اعصابو) ته د اوبو د کموالي خبر ورکول کېږي.

د اوبو د نه څښلو له کبله روغتیایي زیانونه:

کله چې تنده زیاته محسوس سي، انسان له یو شمېر روغتیایي ستونزو سره مخ کېږي، چې د انسان د وجود پوستکی، مخاطي غشاء او شونډې وچېږي، ګنګسیت پیدا کوي، تمرکز په سمه توګه نه سي کېدلای، سټړیا او سر دردي احساسېږي، زړه نامنظم حرکات پیلوي او د انسان د بدن هغه غړي له کاره وځي، کوم چې ګرمي کنټرولوي، خوبجن حالت او تبه منځ ته راوړي، چې د دغو روغتیایي ستونزو له کبله انسان د مرګ له ګواښ سره مخ کېږي.

نو روژه کې څه وکړو؟

په کابل کې چې ۱۶ ساعته روژه نیول کېږي، ښايي په نورو ځایونو کې له دې څخه هم زیات وخت روژه نیول کېږي، انسان پر روژې سربېره ګرځي راګرځي، خپل کارونه پر مخ وړي، لمر ته هم ګرځي، نو خامخا به د تندې، لوږې او سټړیا احساس کوي.

د پېشلمي پر مهال په خپلو خواړو کې له تازه مېوو او تازه سبزیو څخه استفاده وکړئ، ځکه چې تازه مېوې او تازه سبزي د ډېرو اوبو او فایبر لرونکې دي، چې د انسان په بدن کې تر ډېره وخته پورې پاتې کېدلای سي او د انسان سره د تندې په نه محسوسولو کې ډېره مرسته کوي.

مجربینو په تازه سبزیو کې بادرنګ ته ځانګړی مقام ورکړی دی، او ویلي یې دي، چې بادرنګ د تازه سبزیو څخه دی، چې د انسان بدن یخ ساتي، او له تندې سره تر بل هر څه ښه مبارزه کوي.

بادرنګ په تازه سبزیو کې تر ټولو زیاتې اوبه او فایبر لري، چې اعصابو ته ارامي ور په برخه کوي، د هضم په پروسه کې ځانګړې رول لوبوي او د ګردو په پاکوالي کې ښه ونډه لري.

پشلمي کې له مالګې، ترېو پنېر، هغه خواړه چې تروشي یا رنګونه ورګډ شوي وي، استفاده مه کوئ، ځکه تنده زیاتوي، او د دې پر ځای د لیمو له اوبو څخه ګټه واخلئ!

خواږه جوسونه، بوره لرونکې اوبه او یا خالصه بوره هم مه کاروئ، ځکه دوی له حجرو او وینې څخه مایعات خارجوي، چې له کبله یې د انسان بدن اوبو ته ضرورت مومي.

د خواږو اوبو تر څنګ له الکول لرونکو مشروباتو څخه استفاده مه کوئ، لکه پیپسي. ځکه دا ډول مشروبات کاربن لري، چې له کبله یې معده سوځېږي، او د انسان بدن ته د ژر مړېدا احساس کوي، او د انسان بدن له نورو مایعاتو له استفادې څخه ژغوري.

د خواږو جوسانو پر ځای مجربینو د مېوو خالص جوس ښه بللي دي، او ویلي یې دي، که د پشلمي پر مهال وڅښل شي، تنده به وهم نه وینئ. انسان باید د لمر له شعاګانو څخه ځان وساتي، ځکه د لمر وړانګې د انسان څخه خوله وباسي، چې د دغې خولې په وتلو سره د بدن مایعات کمېږي، او انسان ته د تندې احساس کیږي. په روژه کې باید د ځان لمبلو پر مهال صابون استعمال کړی شي، ځکه چې د یخوالي سبب ګرځي، او انسان ته د تندې احساس ژر نه کیږي.

باتور غیرت وايي، په روژه کې باید د ورځې له خوا باید ورزش ونه کړی شي، ځکه دا د انسان انرژي کموي، او د روژې پر مهال انسان انرژۍ ته ډېره اړتیا لري، چې په کموالي سره یې د تندې احساس ژر کیږي. د روژه ماتي او پشلمي په منځ کې باید اته ګیلاسه اوبه وڅښل شي، تر څو دوه یا درې لیتره برابرې شي. اوبه باید وقفه په وقفه وڅښل شي، په یو ځل ډېرې او زیاتې یخې اوبه څښل، د هضم په پروسه کې ستونزې پیدا کیږي، د معدې واړه رګونه تنګوي، په معده کې ستونزې راپیدا کوي، نو باید اوبه په کافي اندازه، ډېرې یخې نه او ورو، ورو دې وڅښل شي.

د غاښ درد اسانه درملنه

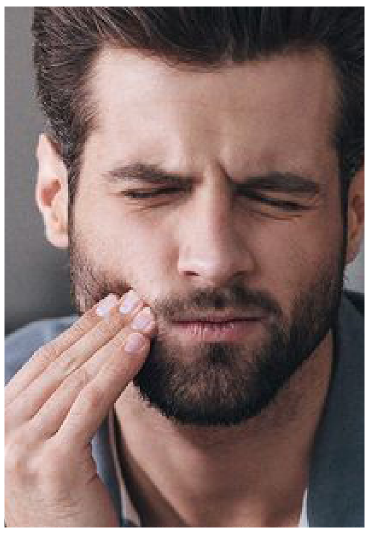

۱ـ د مالګې اوبو په وسیله پرېمنځل: د مستو خوړلو یوه یا دوه کاچوغې په اندازه مالګه په یو ګیلاس ترمو اوبو کې واچوئ او بیا پرې خوله کنګال کړئ، ورسره مو د غاښونو په منځ کې نښتي ټوټې لیرې کیږي او درد آرامیږي. همدرانګه د التهاب درملنه هم کوي.

۲ـ د واورې ټوټه یا یخې اوبه: یو ټوټه واوره (یخ) په یو دستمال کې واچوئ او په هغه ځای چې غاښ مو درد کوي؛ کیږدئ، دغه کار هر یو ساعت بعد تکرار کړئ ورسره مو غاښ ته د وینې جریان کمیږي، التهاب کموي او درد مو ارام کیږي.

۳ـ هوګه: یو پلی هوګه پاکه کړئ، لږه یې زخمي کړئ، لږه مالګه هم پرې واچوئ او د درد کوونکي غاښ لاندې یې کیږدئ. د څو دقیقو لپاره یې د غاښ لاندې ونیسئ، درد به مو آرام شي. لیکنه: داکتر اجمل درمان

که د امونو مینوال یاست نو حتمي یې ولولئ!

ام یوه په زړپوري مېوه ده، خو ډېری خلک یې یوازې د خوند لپاره خوري، په ټوله کې مېوې د دې لپاره زمونږ په ټولنه کې نه خوړل کیږي چې ګواکې طبي ګټې لري، یوازې د خوند او سټایل لپاره یې خلک خوري.

په دې مطلب کې به د ام له ګټو خبر سی.

ام د ګرمسېرو او استوایي سیمو مېوه ده چې نن سبا ور څخه په ټوله نړۍ کې د یوې ارزښتناکې مېوې په توګه ګټه اخیستل کیږي.

ام د بتاکاروتن، ویټامین اې، ویټامین سي او پوتاشیمو اصلي منبع ګڼل کیږي. نیم ام د بلې مېوې له یوه واحد سره برابر دی چې ۷۰ کالوري انرژي لري. د امو یو ګیلاس یخ جوس څښل په طبیعي ډول ستاسو بدن د انرژۍ له اړخه پر ځان بسیا کوي چې عمده علت یې هم په امو کې په ډېره پیمانه د فرکتوز شتون دی.

دا چې ام په خپل ترکیب کې په زیاته اندازه فرکتوز لري نو پر دې اساس د هغه غوړینو او کلکو غذایي موادو په هضم کې هم ډېره مرسته کوي، کوم چې د فایبر د نه شتون له امله په معده او هاضمي سیستم کې د ډېرو خطرناکو ناروغیو د رامنځته کیدو لامل ګرځي.

له روژه ماتي وروسته د امو د جوسو څښل د خېټې درد، د معدې پړسوب او دغه راز په لویو کلمو کې د ګازو د تولید مخه نیسي.

په خالي معده د امو خوړل مو د معدې له ستونزو سره مخ کوي. د ام له خوړلو مخکې یې پوست لرې کړئ؛ ځګه ډېری کسان د ام له پوست سره حساسیت پیدا کولای شي.

په روژه کې د خوړو غذایي ارزښت ته پام وکړئ

حمیدالله حمیدي

د روژې مبارکه میاشت د خدای پاک د مېلمستیا میاشت ده. دا چې دغه میاشت د کلونو په تېرېدو سره په بېلابېلو فصلونو کې راځي، نو څومره چې ورځې اوږدېږي او ګرمي زیاتېږي، نو غذایي ارزښت هم یکې دوه برابره کیږي.

د دې لپاره چې د معدې له ناروغیو او ستونزو سره مخ نه شی، باید په روژه ماتي او پشلمي کې داسې خواړه وخورئ چې غذایي ارزښت یې یو څه زیات وي، څو مو د ورځې په اوږدو کې د بدن انرژي دومره پوره کړي، چې تر بل روژه ماتي پورې ورسېږي.

په روژه کې د بدن د اوبو کمښت روژه نیوونکي له ستونزو سره مخ کوي، ځکه د سهار له اذانه د ماښام تر اذانه پورې بدن ته خواړه نه رسېږي او بل دا چې پشلمي ته پورته کېدل، هم انسان بې خوبه کوي. بې خوبي او د بدن د اوبو کمښت دواړه چې سره یو ځای شي، نو د سخت سردرد لامل کیږي.

د سنګاپور د عمومي روغتون د تغذیې د برخې متخصص ډاکټر وايي، که په روژه کې مناسب خواړه او څښاک مصرف کړی، کولی شی چې په اسانۍ سره روژه ونیسی او هېڅ ستونزه درته پېښه نه شي.

۱- پشلمي ته ارو مرو پورته شئ:

له روژې پرته سهارنۍ د ورځې په اوږدو کې تر ټول ډېر ارزښت لري، خو په روژه کې بیا د پشلمي ارزښت دوه برابره کیږي. ډېری کسان پشلمي ته په را پورته کیدو خوب ته ډېر ارزښت ورکوي، خو دا له ځان سره جفا ده. له یوې خوا له ټاکلي ثواب څخه ځان محروموي او له بلې خوا یې روغتیا ته زیان اوړي.

۲- په روژه ماتي ډېر خواړه مه خورئ:

لکه څنګه چې مو مخکې وویل، ارو مرو د پشلمي لپاره پورته شئ؛ ځکه که پشلمی ونه کړی، د ورځې په اوږدو کې ډېر وږي کیږی او هغه ده چې په روژه ماتي باید ډېر خواړه وخوری. په یو ځل ډېر خواړه مو بدن ته زیان رسوي.

۱۱مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کندهار کې د فوټسال سیالۍ پیل سوې

د کندهار په لوبستان ورزشي جمنازیم کې د روژې په مناسبت د فوټسال شپنۍ سیالۍ پیل سوې، چې په کښې ۳۲ لوبډلي به یو د بل په وړاندې ولوبیږي.

ددې ټورنمنټ هره شپه دوې - دوې لوبې ترسره کیږي، چې یادي لوبې به یې د روژې میاشتې تر وروستیو ورځو پورې دوام وکړي. د لوبستان ورزشي جمنازیم مسئولین وایي، چې د دې ټورنمنټ لومړۍ لوبه ماخستن ۱۰ بجې او دوهمه لوبه بیا ماخستن ۱۱ بجې پیل سول.

د دوی په خبره، چې د دې سیالیو څخه یې موخه لوبغاړو ته په روژه کې د فوټسال لوبو زمینه برابرول دي.

په دې سیالیو کې ګډونوال لوبغاړي هم خوښ دي، چې دا ډول سیالۍ ورته جوړیږي.

په کندهار کې د روژې میاشتې له پیله د فوټسال تر څنګ د فوټبال او کرکیټ شپنۍ سیالۍ په بېلابېلو سیمو کې پیل سوي، چې د شپې ورته په زرګونه مینوال ورځي.

افغانستان او ایرلنډ دوه لوبې کوي

ټاکل سوې، چې افغانستان به له نړیوال جام وړاندې دوه پنځوس اوریزې لوبې د روانې مۍ میاشتې په ۱۹ او ۲۱ مه نیټه د ایرلنډ پر وړاندې ترسره کړي.

د افغانستان او ایرلنډ ترمنځ تراوسه ۲۵ پنځوس اوریزې لوبې ترسره شوې دي، چې دولس یې افغانستان او دولس لوبې یې ایرلنډ ګټلې، خو یوه لوبه یې بې پایلې پای ته رسیدلې ده.

افغانستان تازه له سکاټلنډ نه د دوو یو ورځنیو لوبو سیریز یو د صفر پر وړاندې ګټلی دی.

افغانستان یادې لوبې د ۲۰۱۹ کال د پنځوس اوریزه نړیوال جام سیالیو ته د چمتوالي لپاره ترسره کوي.

افغان کرکټ ټیم د نړیوال جام په وارمپ(تمریناتي) لوبو کې د پاکستان سره د روانې مۍ میاشتې په ۲۴مه او د کوربه انګلینډ سره په ۲۷مه نیټه لوبه کوي.

تاتنهام د لومړي ځل لپاره د اُروپا د اتلانو فوټبال لیګ پایلوبي ته لاره پیداکړه

د اروپا د اتلانو فوټبال لیګ څو میاشتې مخکې د ۳۲ لوبډلو تر منځ پیل سو، چې تېره او روانه اوونۍ یې نیمه پایلوبي د تګ او راتګ په ډول ترسره سوې.

د فوټبال د دې ټورنمنټ نیمه پایلوبي ته ۴ لوبډلو تاتنهام، لیورپول، بارسلونا او آژاکس لاره پیداکړې وه، چې لیورپول بارسلونا ته او آژاکس بیا تاتنهام ته په ماتې ورکولو سره پایلوبي ته لاره وموندله.

لیورپول لومړۍ تیره اونۍ د بارسلونا سره د بارسلونا په کورني لوبغالي نیوکمپ کې ولوبېد، چې بارسلونا ۳ ګولونه پر ۰ لیورپول ته ماته ورکړه، خو لیورپول د راتګ په پړاو لوبه کې په خپل کورني لوبغالي آنفیلډ کې بارسلونا ته ۴ ګولونه پر ۰ سخته ماته ورکړه خپله پایلوبي ته ووت او بارسلونا یې پرېښوده، چې پایلوبي ته ووځي.

بل پلوه په دوهمه نیمه پایلوبه کې تیره اونۍ تاتنهام د آژاکس لوبډلې کوربتوب وکړ، چې اژاکس ـ تاتنهام ته ۱ ګول پر ۰ ماته ورکړه.

د راتګ په پړاو لوبه کې آژاکس د تاتنهام لوبډلې سره یو ځلې بیا ولوبېد، چې تاتنهام ۳ ګولونه پر ۲ آژاکس ته ماته ورکړه.

دا لوبه آژاکس خورا ښه راپیل کړه، چې تاتنهام ته یې په ۵مه او ۳۵مه دقیقه کې ګولونه ورکړه، خو تاتنهام خپل مُرال دلاسه ورنکړ او درې ګولوهنې یې د یوه لوبغاړي لوکاس مورا په واسطه د لوبې په ۵۵، ۵۹ او ۹۰یمه دقیقه کې ترسره کړې. دا چې لوبه ۳ ګولونه پر ۳ ګولونو مساوي سوه، خو تاتنهام د آژاکس په کور کې تر آژاکس ډېر ګولونه ولګول، نو یې دا حق ترلاسه کړ، چې پایلوبي ته ووځي. په دې سره د تاتنهام کلب په ۱۳۶ کلنی تاریخ کې لومړی ځل دی، چې د دې لوی ټورنمنټ پایلوبي ته ځان رسوي.

د انګلستان دا لوبډله به د اُروپا د اتلانو فوټبال لیګ پایلوبه د راتلونکي جون میاشتې په لومړۍ نیټه د بلې انګلستانۍ لوبډلې لیورپول سره ترسره کړي.

دا پایلوبه په هسپانیا کې د اتلاتیک ماډریډ په کورني لوبغالي واندا میترو پولیتانو کې د شپې ۱۱:۳۰ بجې پېلیږي.

افغانستان په دوه منډو سکاټلنډ مات کړ

د ګلبدین نایب په مشرۍ افغان اتلانو د سکاټلنډ پر وړاندې په دوهمه یو ورځنۍ نړیواله لوبه کې بریا خپله کړه او سکاټلنډ لوبډلې ته یې په D/L Method سره په دوه منډو ماته ورکړه. د افغانستان او سکاټلنډ دوهمه یو ورځنۍ نړیواله لوبه په ایډنبرا کې ترسره شوه. د لوبې پچه سکاټلنډ وګټله او لومړی یې د توپوهنې پرېکړه وکړه.

په ټاکلو ۵۰ اورونو کې سکاټلنډ د ۷ لوبغاړو په سوځېدو سره ۳۲۵ منډې وکړې او افغانستان ته یې د ۳۲۶ منډو هدف وټاکه. د سکاټلنډ له خوا کالم مکلوېډ ۱۰۰ او کیلي کوټزر ۷۹ منډې وکړې. ګلبدین نایب ښه توپ اچوونه ترسره کړه او ۳ لوبغاړي یې وسوځول، همدا راز حمید حسن هم په توپ اچوونه کې وځلېده او دوه ویکټې یې ترلاسه کړې او افتاب عالم هم دوه لوبغاړي له میدان وویستل.

د یاد هدف پوره کولو لپاره افغان اتلانو توپوهنه پیل کړه، د افغانستان لومړۍ ویکټه په ۲۸ منډو وسوځېده خو د دویمې ویکټې لپاره محمد شهزاد او رحمت شاه ښه ملګرتیا وکړه او د افغانستان منډې یې ۱۲۱ ته ورسولې. د محمد شهزاد له سوځېدو وروسته حشمت الله شهیدي توپوهنې ته راغی او له رحمت شاه سره یې ښه ملګرتیا وکړه چې د افغانستان منډې یې ۲۳۰ ته ورسولې. رحمت شاه په زړه پورې توپ اچوونه ترسره کړه او په ۱۱۳ منډو وسوځېد. همدا راز حشمت الله شهیدي په ۵۹ او اصغر افغان په ۲۲ منډو ناسوځېدلي پاتې شول. محمد شهزاد بیا ۵۵ او حضرت الله ځاځي ۱۴ منډې کړې وې.

افغانستان په ٤٤.٥ اورونو کې د ۳ لوبغاړو په سوځېدو سره ۲٦۹ منډې کړې وې چې لوبه د باران له امله ودرېده خو وروسته د D/L Method له لارې افغانستان په دوه منډو سکاټلنډ مات او په دویمه یو ورځنۍ نړیواله لوبه کې یې بریا خپله کړه.

د ښې توپوهنې ترسره کولو له امله رحمت شاه د لوبې غوره لوبغاړی ونومول شو.

یاده دې وي چې د افغانستان او سکاټلنډ لومړۍ یو ورځنۍ نړیواله لوبه د اورښت له امله نه وه ترسره شوې او د دوه لوبو په لړۍ کې افغانستان د یوې لوبې په بریا سره یاده لړۍ په خپل نوم کړه.

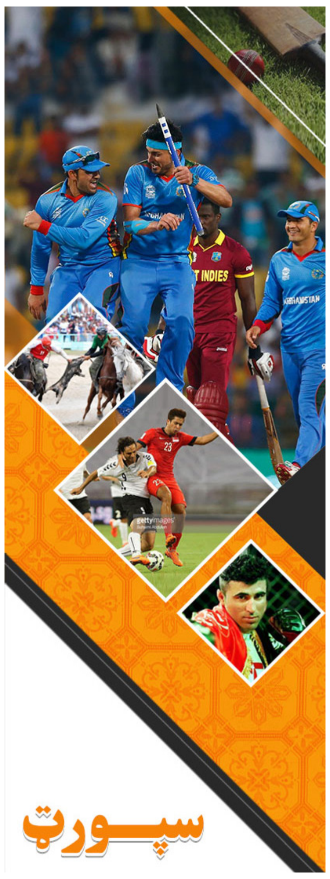

حمید حسن: په نړیوال جام کې به ښه ولوبیږم

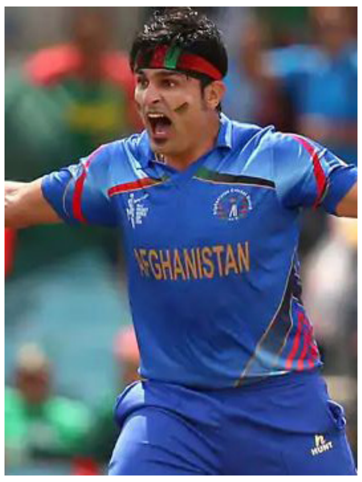

د افغانستان د کرکېټ ملي لوبډلي تیز توپ اچونکي حمید حسن په یوې تازه مرکه کې ویلي، چې د ۲۰۱۹م کال نړیوال جام کې به د افغانستان لپاره ښې لوبې ترسره کړي او ښه به ولوبیږي. حمید حسن وویل، چې د تیرو څلور نیمو میاشتو را پدې خوا د افغان لوبډلي سره یې په بیلابیلو برخو کې تمرینونه ترسره کړیدي او راتلونکی نړیوال جام ته یې پوره چمتوالی نیولی. هغه دا هم وویل، چې دا نړیوال جام به یې وروستی وی، خو په شل آوریزه سیالیو کې به څو کلونه نور هم په افغان ټیم او نورو تجارتي لیګونو کې ولوبیږي.

د افغانستان د ملي لوبډلي سره یو ځلي بیا یو ځای سوي دا تیز توپ اچونکي لوبغاړي د غوراوي کمېټې څخه مننه وکړه، چې پر ده یې باور وکړ او یو ځلي بیا یې په ملي لوبډله کې شامل کړ.

افغان کرکېټ بورډ ۲۰ ورځې مخکې د کرکېټ نړیوال پنځوس آوریزه جام ته خپله ۱۵ کسیزه لوبډله اعلان کړه، چې په دې ډول ده:

ګلبدین نائب (لوبډلمشر)، محمد شهزاد، نور علي ځدران، حضرت الله ځاځی، رحمت شاه، اصغر افغان، حشمت الله شهیدي، نجیب الله ځدران، سمیع الله شینواری، محمد نبي، راشد خان، مجیب الرحمن ځدران، دولت ځدران، افتاب عالم او حمید حسن.

ددې سربیره درې لوبغاړي هر یو سید شیرزاد، کریم جنت او اکرام علي خېل په احتیاطي لوبغاړو کې شامل دي.

د ۲۰۱۹م کال پنځوس آوریزه نړیوال جام د روانې مې میاشتې په ۳۰مه نېټه په انګلستان او یلز هیوادونو کې پېلیږي. افغانستان به خپله لومړۍ لوبه د جون میاشتې په لومړۍ نیټه د آسټرالیا په وړاندې ترسره کړي.

په دې ټورنمنټ کې د افغانستان په ګډون د کرکیټ لس مخکښ هیوادونه ګډون لري.

مانچسټر سیټي د انګلستان د فوټبال غوره لیګ وګاټه

د مانچسټر سیټي لوبډلې نن یکشنبه برایټن لوبډلې ته په څلور/یو ماتې ورکولو سره د انګلستان د فوټبال غوره لیګ وګاټه. دا د انګلستان د فوټبال غوره لیګ سیالیو کې لومړی ځل دی چې یوه لوبډله دوه پرله پسې کاله دا اتلولۍ ګټې.

د سږ لوبیز کال سیالي تر ډېره د مانچسټر سیټي او لېورپول لوبډلو ترمنځ وه، چې د لوبیر کال تر وروستۍ ورځې یې دوام وکړ.

په پای کې مانچسټر سیټي له ۳۸ لوبو وروسته په ۹۸ پاینټونو سره اتله شوه، او لېورپول په ۹۷ پاینټونو سره دویم ځای واخیست. د چېلسي لوبډلې ۷۲ پاینټونو سره درېیم او ټاټنهم هاټسپر لوبډلې ۷۱ پاینټونو سره څلور ځای خپل کړ. پنځم ځای د ارسنال لوبډلې په برخه شو.

خو د انګلستان یوې بلې پیاوړې لوبډلې مانچسټر یونائټډ لپاره سږ کال یو ځل بیا له ناهیلیو ډک و. یاده لوبډله سږ کال له یوازې ٦٦ پاینټونو سره په شپږم ځای کې پاتې شوه، او د یکشنبې پر ورځ یې هم په کور کې کارډیف لوبډلې ته لوبه وبایلله .

دا د مانچسټر سیټي لوبډلې د روزونکي پېپ ګارډیولا درېیم کال دی چې په انګلستان کې د فوټبال روزنه کوي، او په تېرو دوه کلونو کې یې اتلولي هم ګټلې. نوموړی په تېره یوه لسیزه کې د اروپا په فوټبال کې تر ټولو بریالی روزونکی بلل کیږي.

کارډیف، فولهم او هډرزفیلډ هغه درې لوبډلې وې چې سږ کال د جدول په پای کې راغلې او راتلونکی کال به د غوره لیګ په سیالیو کې ګډون نه کوي.

د اروپا د چمپینز لیګ یا د اتلانو لیګ پایلوبه د انګلستان د لېورپول او ټاټنهم هاټسپرز ترمنځ ترسره کیږي. همدا راز د اروپا لیګ پایلوبې ته هم د انګلستان چېلسي او ارسنال لوبډلې رسېدلې دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مېـږی او کفتره

يو وخت د اوړي (دوبي) تکنده غرمه وه، يو تږی مېږی کښته پورته، سترې ستومانه، وچ حلق لالهانده په اوبو پسي گرځېدی، تر ښه ډېر وخت وروسته يې د اوبو يوه چينه پيدا کړه، مېږي د چينې څنډې ته ور څېرمه پر يوه شين وانښه د ختلو هڅه وکړه چي اسانه د چينې سپينې او پاکې اوبه وڅښي، خو ناڅاپه يې پښه وښوېده، د چينې ډنډ ته ور ولوېد.

نږدې و چې د چينې په ډنډ کې ډوب سي، خو خوشبختانه د چينې پر غاړه يوه لويه جگه ونه ولاړه وه، په دې ونه کې ښکلې او مهربانه کفتره ناسته وه، کفترې چې د مېږي بېچاره نارې او غوټې وليدې، ډېر ژر يې له ونې يوه پاڼه راوشکوله او د چينې په منځ کې يې د مېږي تر څنگ ايله کړه، مېږی د پاڼي په ليدو خوښ سو، په منډه ور وخوت. د پاڼي په مرسته د چينې سپينو اوبو پر سر و چې ځمکې ته راووت. مېږي ټوپ کړ له پاڼي راکښته سو.

لږ گړی وررسته، يو ښکاري له سيمې تېرېده، د کفترې په ليدو يې غوښتل چي کفتره په خپله غولکه ښکار کړي، خو مېږي چي د ښکاري بېرحمه او ظالمانه کړنه وليده، ډېر ژر يې ښکاري پر پښه وچيچه، ښکاري چيغه کړه، خوږ سو، کفترې چي د ښکارې غلبله واورېده سمدستي والوتله.

د انسان د بدن جوړښت

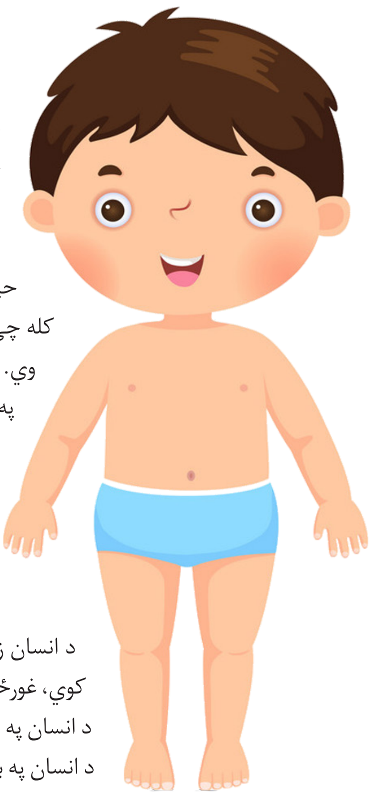

د خپل بدن د جوړښت په اړه څومره مالومات لرئ؟ نن د انسان د بدن د جوړښت په اړه مالومات درکوو، خو ځيني جالب او هېښنده ټکي مو هم پکې رااخيستي دي، هيله ده ويې لولئ، خو که تاسي ته هم داسي مالومات ياد وي، زموږ سره يې هرو مرو شريک کړئ.

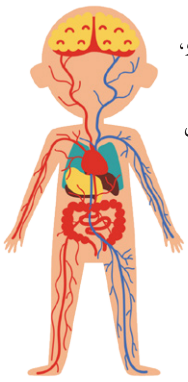

بدن د يوه ژوندي موجود د غړو ټولگي ته ويل کېږي. يا په بل عبارت د انسانانو، حيواناتو او يا نباتاتو فزيکي جوړښت ته بدن يا جسم ويل کېږي.

کله چي انسان بلوغ ته ورسيږي، نو جسم تقريباً د ۱۰۰ ټريليونه ژونکو يا باکټرياوو لرونکی وي. دغه ژونکي په بيولوژيکي ډول تنظمېږي او ټول جسم جوړوي.

په منځنې ډول د يوه نارمل نارينه جگوالی په پرمختليو هيوادونو کي له يو اعشاريه اووه تر يو اعشاريه اته متره او د يوې نارملي مېرمني جگوالی تقريباً له يو اعشاريه شپږ تر يو اعشاريه اووه متره پوري لوړ وي.

خو د انسان د وجود په اړه ځيني جالب او حيرانونکي مالومات هم دا دي:

د انسان د پرنجي سرعت په يوه ساعت کي ۱۵۰ کيلومتره دی. نارمل ياني روغ کس د شپې له خوا په يو ځل ۳۰۰ ستوري ليدلای سي.

د انسان زړه په يو کال کي اووه دېرش ميليونه اته سوه او درې څلوېښت زره او دوه سوه (۳۷۸۴۳۲۰۰) ځله درزا کوي، غورځي. د انسان ويښتان د مياشتي يو انچ اوږدېږي. په شپږ کلنۍ کي د انسان دايمي غاښونه را پورته کېږي.

د انسان په بدن کي د ويني سرعت په يوه ساعت کي ۷۵ مايله دی.

د انسان په بدن کي شپږ پونډه (۲،۷۲ کيلو) وينه ده.

مرسته وکړئ!

السلام عليکم گلاليو ماشومانو!

خدای (ج) دي وکړي چي روغ، جوړ او خوشحاله اوونی به مو تېره کړې وي.

گلاليانو، دغه سپی له خپل کور څخه ورک دی، تاسي ورسره مرسته وکړئ او تر خپل کوره پوري ئې ورسوئ.

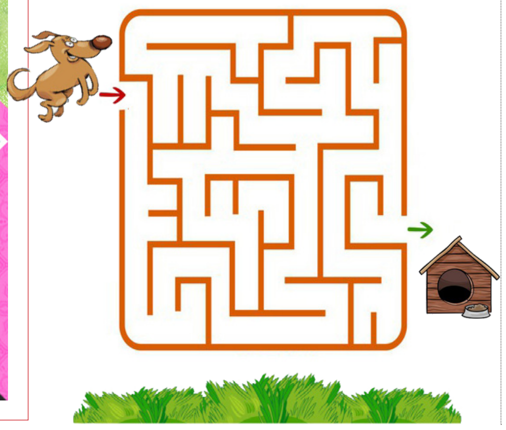

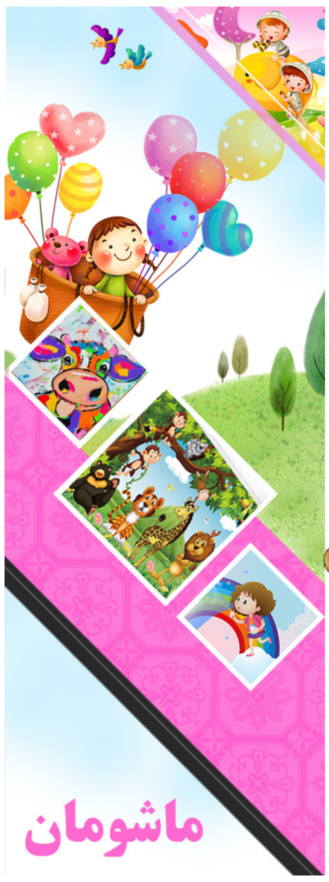

السلام عليکم ښايستو ماشومانو!

هيله ده روغ او خوشحاله به ياست.

دا مرغه د خپل قلم پواسطه د شمېرو په تعقيب سره رسم کړئ او وروسته ئې رنگ کړئ.

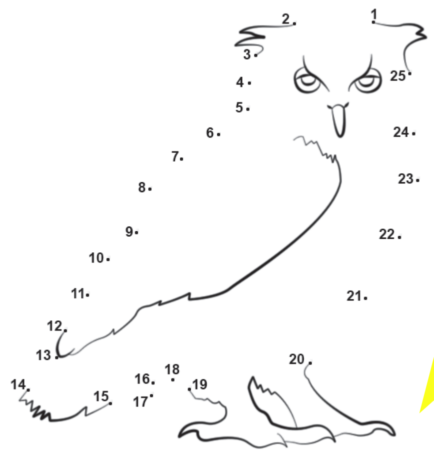

د ورځني تازه مسايلو څخه ځان خبر کړئ ، د ټاټوبي اوونيزي د فيسبوک پاڼه لايک کړئ (www.facebook.com/Tatobayn)

عبدالغفور لېوال

طلسمونه مات کړئ، ناقانونه زورمن او ټکک سري قُلدران د خلکو په اذهانو کې وځپئ.

زه لا هم باور لرم، چي تر پوليسو، محاکمو او زندانونو ډېر د خلکو عامه افکار ځواکمن دي.

هرچا، چي خپل ځای ځايگی د خلکو په ذهنونو او افکارو کې بايلود، داسي لغړو لنډه غر پاتېږي، چي بيا يې د شاهي زماني يو لرگی په لاس سپاهي هم د عدالت منگولو ته ورروانولای شي.

سپينه مامدينه يې وايم، چي عدالت ته د راکشولوپرلار د زورمنو قُلدرانو سپين سترگي، ټوپک وپيسي خنډونه نه دي، بلکې تر ټولو لوی خنډ دا دی، چې د ولس يوه برخه د قامولی، ژبې، عقيدې، ډار يا شخصي گټو په خاطر ورپسې دي، بلکې پر خپلو اوږو يې سپاره گرځوي.

که د دوی د زېښناک ولسي ادرس ونړېد، عدالت ته به پخپله داسې ورروان وي، لکه کريزوهلي لغړ چرگان.

عبدالغفور لېوال

لويه جرگه؛ د حکومت شاټ

راځئ له منتقدينو سره يې څو شېبې ومنو چي د لويې جرگې ټول ۳۲۰۰ گډونوال حکومتي کسان ول مگر له دې خو دوی هم انکار نه شي کولای چي دا خلک له ۳۴ ولاياتو څخه د ولس له منځه راغلي ول.

د جرگې گډونوال اکثره يې له سياسي ډلوټپلو څخه بېزار خلک ول چي اول وار يې له کومې سياسي واسطې او ټېکدار پرته د خپلو نظرياتو د اظهار چانس مونده او دا دوی ته يو ډول شخصيتي وزن بخښل وو؛ لا جالبه دا چې د دوی له پرېکړې څخه يوې مادې يې هم له ملي گټو سره ټکر نه درلود، هره يوه يې زموږ د عيني ضرورتو زېږنده وه او هيڅ يوه تحريموونکي يې هم د رد توان و نه درلود، يوازې مې په يوه ورځپاڼه کې دا له منطقه خلاص نقد ورباندې ولوست چې د ديني نصوصو د واحد تعبير ماده يې دين ضد گڼلې وه او اصلاً يې خپل ځان شرمولی وو.

دا چې يوازې طالبانو دا جرآت ودرلود چې دا جرگه يې توطيه وبلله او د خلکو د اوربند وړانديز يې نه يوازې رد بلکې په روژه کې يې د جنگي جناياتو پر شدت ټينگار وکړ نو دا هرڅه خلکو ته د فکر کولو فرصت ور کوي چې دا څوک دي چې زموږ د سولې غوښتنې ردوي او موږ تحريموي؟ په دې توگه دوی خپل قضاوت کوي او د خلکو په محاکمه کې محکوم جهت به خامخا سزاويني او دا سزا به د ولس له متنه د دوی تجريد او ابدي فنا وي.

په دې ډول نو دا زموږ ساده سياسيون او طالب افراطيون دي چې د خپل ځان پر ضد موقفونه نيسي، ياني په لوی لاس خلک له ځانه بېزار او د حکومت خوا ته يې ور ټېل وهي.

په لويه جرگه کې چې د خلکو تر حد زيات عزت وشو، ونازول شول، ولسمشر يې فيصلو ته په درنه سترگه وکتل او ښه خوشحال يې رخصت کړل نو دا خو بيرته په کليو و بانډو کې د ولس منځته ورځي او په کابل کې د خپلو اميدواروونکو شېبو خوږې خاطرې و کيسې بيانوي او دا کيسې بيا د کليوال ژوندانه په ټول ذهن کې نفوذ کوي؛ تاسو فکر وکړئ چې د ۳۲۰۰ انسانانو له خوا، په ۳۴ ولاياتو کې، د سولې و اوربند په پلوي او د جنگ و جنايت په خلاف د خپلو تصاميمو، د حکومت د تايد او د مخالفينو د ترديد کيسه ۳۲۰۰ واره تکرار شوه، بيا به نو د ولس جمعي فيصله د چا په گټه او چا په زيان وي؟

پرگنې خپل جالب رياليستيک قضاوت لري چې ساده خلک به په ساده سترگه ور ته گوري. ياره حکومت به هرڅومره ډېرې نيمگړتياوې لري خو دا يې عجب شاټ و نه واهه؟

ارشاد رغاند

ولسمشر ته مې د ننگرهار په وروستي سفر کې يې وويل: دا څو کاله مو د زورواکو او مافيا په نوم د هغو ډلو دښمني وکړه، چې ستا او د حکومت له نيږدې ملاتړه دې برخمن وو.

نور نه مافيا پېژنو، نه زورواکي، ننگرهار دا يو هم نه لري، که وايئ لري يې، وېې نيسئ، موږ تري وژغورئ.

اوس هم وايم: نور موږ ته حکومت مسول دی، پر دی، مخاطب دی، دا را نيسو، چې هرڅه را سم کړي.

نور مو انرژي او قوت بايد د څو سنگرونو په جنگ کې تقسيم او ونه پاشل شي!

او ننگرهار وژغورئ شعار بيا بدرگه کړئ!

صديق الله افغان

کندهار کې د اوبو شبکې پرانيستل کېږي، خو چا ته اوبه نه ورکوي، په لويه وياله او ميرويس مېنه کې څه، چي ښار په منځ کې د نل اوبه په ورځو - ورځو نه وي، ډېره کله، چي برق غيب سي، دوی هم ورک سي.

اجمل ستانکزی

ځينې وايي ستره محکمه دا صلاحيت لري او ځينې وايي دا صلاحيت نلري. زه به دومره ووايم چې يو دولت له دريو برخو جوړيږي.

مقننه قوه، اجرائيه قوه او عدليه قوه، مقننه قوه (پارلمان، جرگې، گانگرس...) قوانين جوړوي.

اجرائيه قوه (ولسمشر او تر لاس لاندې يې ټول پټ او ښکاره ځواکونه، ټول وزارتونه او رياستونه... لنډه دا چې ټول حکومت) د مقننې قوې پواسطه جوړ شوی قانون په هيواد کې عملي کوي.

عدليه قوه (ستره محکمه او نورې محکمې) کله چې قوانينو کې پوښتنې وي نو د دغو قوانينو سپيناوی کوي او د قوانينو په رڼا کې د موضوعاتو په اړه نهايي فيصلې کوي. چې اجرائيه قوه بيا دا نهايي فيصلې پلي کوي.

غازي عابد

فکر کوم د ننگرهار والي ښکاره فايرونه شروع کړل، مخکې يې دا فايرونه ما په وړو جلسو او غونډو کې اوريدلي او ليدلي.

په هرحال؛ که چيرته د تخريبوونکو ډلې افشا شي، دا به د والي صيب لوی جرائت وي، دې وطن کې داسې کار کول، غټ ريسک او ځانته دښمني اخيستل دي. اصل کې د انسان ژوند هله مزه کوي چې د ټولنې د هوسايني لپاره ځان ويلي کوي.

هيله ده والي صيب د روانو ستونزو او پټو خامارانو په اړه تل سپين او ولسي وغږيږي !

(c) ketabton.com: The Digital Library

د آمریکا B52 آلوتکه د قطر العدید هوايي اډه کې ځای پر ځای شوې

د آمریکا مرکزي قومندانۍ خبر ورکړی، چې ددغه هیواد B۵۲ ډوله بمباردونکي الوتکه د قطر په العدید هوايي اډه کې ځای پرځای سوې ده. د آمریکا دا اقدام د ایران د ګواښونو لپاره د واشنګټن په توضیحاتو ولاړ دی. د آمریکا ملي امنیت سلاکار جان بولټن ویلي، چې د آمریکا B۵۲ ډوله آلوتکه منځني ختیځ کې ددغه هیواد د بمبارۍ ځانګې ګمارل دي، چې د ایران رژیم ته واضح پیغام ورکوي. نوموړي زیاته کړې، چې یاده بمباري آلوتکه د آمریکا د ګټو په وړاندې د هر ډول نظامي یرغل په وخت کې متقابل لوري ته ځواب ورکولای سي.

ټرمپ ایران ته خپل ټیلفوني شمېره ورکړه

د CNN خبري شبکې د خبر له مخې، سپینې ماڼۍ د سویسې چارواکو سره په یوه اړیکه کې هغوی ته د ټرمپ ټیلفوني شمېره ورکړې، څو هغه ایران ته په واک کې ورکړي، چې د اړتیا پرمهال د ټرمپ سره اړیکه پرې ونیسي. د راپورونو په آساس، سویسې چارواکو ویلي، چې د ټرمپ دغه ټیلفوني شمېره به تر هغې ایران ته ورنه کړي، څو چې تهران یې د ترلاسه کولو وړاندیز نه وي کړی.

د آمریکا ولسمشر ډونالډ ټرمپ د رواني مې پر ۹مه ویلي وو، چې مینه لرم، چې ایرانیان زما سره ټیلفوني اړیکه ونیسي. نوموړي زیاته کړې وه، چې ایران ته زیان نه غواړي، خو موخه یې یوازې آټومي وسلو ته د ایران د لاسرسي مخنیوی دی.

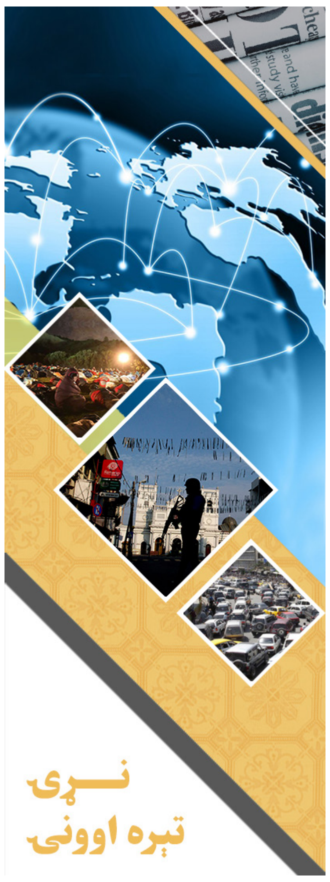

ترکیې سمندري تطبیقات پیل کړي دي

ترکي رسنۍ وايي، دغه هېواد په خپل تاریخ کې تر ټولو لوی سمندري تطبیقات پیل کړي دي.

د رسنیو د راپورونو په حواله، دا تطبیقات د اناتولیا د درې خواو څخه، ختیځې مدیراتې، ایژې او تورې بحیرې کې پیل شوي دي.

ویل شوي دي، یادو تطبیقاتو کې ۱۳۱ جنګي بیړۍ، ۵۷ جنګي الوتکي او ۳۳ هم جنګي چورلکو ګډون کړی دی. د ترکیې د ستر درستیزوالۍ د کلنیو تطبیقاتو د پروګرام په چوکاټ کې د سمندري ځواکونو د قومندانۍ لخوا پلان شوي او د سمندري حرب د مرکزي قومندانۍ لخوا سوق او اداره کیدونکې دا تطبیقات په هممهاله توګه په توره بحیره، ایژې سمندر او ختیځه مدیترانه کې ترسره کیږي.

ځایي رسنۍ وايي، دا تطبیقات به د مې په ۲۵ مه نیټه پای ته ورسیږي.

مدیتراني بحیره کې یوه کښتۍ چپه سوې ده

د تونس سمندري پولیس وايي، د مدیتراني بحیره کې د کډوالو یوه کښتۍ چپه شوې ده چې په ۵۰ کسان مړه شوي دي او ۱٦ نور ژوبل دي.

د رسنیو د راپورونو په حواله، په یاده کښتۍ کې ټول مهاجر سپاره وو چې تر اوسه یې هویت نه دی په ډاګه شوی.

د افغانستان په ګډون د منځني ختیځ او نورو اسیایي او افریقایي هېوادونو مهاجرین هڅه کوي د کوچنیو او بیکاره بېړیو په واسطه د مدیترانې بحیرې له لارې ځانونه لویدیځې اروپا ته ورسوي. ډیر ځله داسې شوي چې دا ډول بېړۍ ساحل ته ونه رسیږي او زیات شمیر مهاجر هدف ته له رسېدو مخکې خپل ژوند بایلي.

فرانسې د سعودي د سلاحو ډکه کښتۍ ونه دروله

د سعوي عربستان یوه باربري کښتۍ، چې موخه یې د فرانسې شمال ته د سلاحو انتقال و، د بشري حقونو د سازمانونو د فشار په دلیل لوهاور بندر کې ونه درول سوه. دغه کښتۍ د رواني مې پر ۸مه د لوهاور بندر په ۳۰ کیلومترۍ کې وه، خو اوسمهال د آسپانیا شمال لوري ته د سانتاندر بندر په طرف په حرکت کې ده.

د رواني مې پر ۱۰مه دوو بشري خصوصي موسسو د فرانسې له بحري ځواکونو وغوښتل، چې ژر تر ژره دې د سعودي عربستان د «بحري ینبع» په نوم د سلاحو ډکه کښتۍ ودروي.

امریکا خپلو پوځیانو ته د چمتووالي امر کړی

وروسته له هغه چې د ایران او امریکا اړیکې خرابې شوې، امریکا عراق کې خپلو پوځیانو ته د تیارسۍ امر کړی دی. د امریکا د سمندري ځواک یو قوماندان وايي، عراق او سوریه کې امریکایي پوځیانو ته لارښوونه شوې چې بشپړ چمتووالي ونیسئ او تیارسئ اوسئ. بل پلو برېتانوي جنرال کرس جیکا ویلي دي، په عراق او سوریه کې میشتو عسکرو ته د هغو ځواکونو له خوا چې ایران یې ملاتړ کوي، ډېر خطر متوجې نه دی.

په دې وروستیو کې د امریکا او ایران اړیکې سختې ترینګلې شوي دي او د یو احتمالي جګړې اټکل روان دی.

د پاکستان حکومت پر ۱۱ ټولنو بندیز لګولی

د پاکستان حکومت پر ۱۱ هغو ټولنو بندیز لګولی، چې د ترهګرو ډلو د ملاتړ تور ورباندې و . دغو ټولنو د مدني او خیریه فعالیتونو په نوم په لاهور ښار کې دفترونه لرل. د دوی نومونه په ډاګه شوي نه دي، خو ویل شوي چې ژر به اعلان شي. پاکستان په وروستیو کې د ترهګرو ډلو د پناه ګاه او ملاتړي په نوم خورا بدنام شو. اوس په داسې هڅو د خپل نوم د ښه کیدو هڅې کوي، خو د شنونکو په وینا دا هڅې به بریالۍ نه شي.

ایران: یوه خبریاله په ۱۲ کاله بند محکومه سوه

د ایران یوې محکمې یوې خبریالې ته د ۱۲ کلونو او ۹ میاشتو د بند سزا اورولې ده. دا ښځه دغه راز پر دې محکومه شوې، چې تر دوو کلونو په ګوندونو، ټولنیزو رسنیو او مطبوعاتو کې کار نه شي کولای.

پر هغې تور دی، چې د ایران د نظام او ملي امنیت خلاف یې کار کړی. پر یادې خبریالې دغه راز حکم شوی، چې له ایران څخه بهر نه شي تلی. د خبریالې نظر په دې اړ نه دی ترلاسه شوی.

ایران خبریالانو ته له ترټولو بدو هېوادونو څخه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې ساعته روږه

سردار ولي ښتونزوی

پخوا چې افغانستان کې ساعت نه وو، د روژه مات او پېشلمي پر وخت به په لويو ښارونو کې پر غونډيو پرتو توپونو ډز کاوه او خلګ به پوهېدل چې روژه مات/ پېشلمی دئ.

د کابل تاريخي توپ په لومړي ځل د امير حبيب الله خان په وخت کې د ګذرګاه غونډۍ ته وخېژول سو او پر ۱۲ بجو به ئې ډز کاوه چې خلګ په غرمه خبر سي او همدارنګه ئې به د پېشلمي او روژه مات پر وخت هم ډز کاوه چې خلګو به ئې اواز خورا په احتياط اورېده.

وروسته عبدالحميد_کندهاري وتوانيد چې اتومات ماشه ورجوړه کړي چې ټيک پر دولس بجې به له ذره بينه څخه رڼا باروتو ته ولوېده او باروتو به له اور اخيستلو وروسته ډز وکړ.

ددې توپ توپچي [صابر] نومېده چې وای يو وخت د افغانانو افسانوي کس وو.

يوه پېړۍ د مخه چې ساعت افغانستان ته راغلی، [د ساعت منار] په نامه لوی منار ودرېد او له ساعته ئې ښاريانو مفته ګټه اخيسته، پخوا چې ډزي او باورت نه وه، خلګو به دې ډز ته په دومره سپېڅلې سترګه کتل چې د غرمې ډز نه وای سوی، هيچا ماشومانو ته ډوډۍ نه ورکوله.

ځيني مورخين بيا ددې ډزو دا مانا هم ورکوي چې د وخت حکومتونو به پر خلګو د روب اچولو په نيت دا کار کاوه چې وښيي حکومت بيدار دئ.

د مجاهدينو په دوره کې ډېر کوښښ وسو چې دا توپ کښته کړي، خو د توب بخت په دې بيدار وو چې په پيلانو خېژول سوی وو او راکښته کېدل ئې د انسان د وس خبره نه وه.

لس کاله د مخه د کلتور وزارت په مټ توپ بيرته ورغول سو او د کابل ميلاد په ورځ اوس هم ډز کوي، خو دا چې ډزي ډېري دي، ددې توپ ډز پکښي ورک دئ.

ايا ستاسي د وخت توپ يادېږي؟

د هلمند د يوه سرتېري د ژوند ترخه کيسه

------- نثار احمد احمدي

په هلمند کې يو ګلالی ځوان و. د مور يو زوی و. ماماګانو ته ايتيم پاته سوی و. ډېري ناخوالې يې وګاللې. ژوند يې يوه ترخه خپه وه چې دی يې غېږه کې د سېراب له ښنډو واهه. وخت تېرېد. وروسته يې ماماګانو کوزده ورته وکړه. په ډېري سترړيا يې د واده ولور پوره کړ. يوه مياشت مخکې يې واده وکړ. دا واده نو د ده د ژوند تر ټولو ستره او بې بېلګې خوشالي وه. د واده پنځه شپې يې کور کې تېري کړې. وروسته بيرته خپل خدمت ته ستون سو. دی د هلمند په يوه جنګي ساحه کې پوليس و. دا چې دی له يوې خوا ايتيم و او له بلي خوا د مور يو زوی و، نو يې د خسرګنۍ مشرانو وړانديز ورته کړی و چې وضيعت جنګي

دی، تاته به د شخصي کار زمينه برابره کړو دا دنده پرېږده. ده ورته ويلي ول چې له دې دندې پرته بل هيڅ کار نکوم او که سر مي تر وطن قربانېږي، زه دې قربانۍ ته چمتو يم. مېرمن بېچارګۍ يې هم ډېره ورسره ځورېده. ده يواځي کور کې ۵ ورځې تېري کړې وې. دا پرون دی، که وړمه ورځ کور ته روان و. مېرمنې ته يې حال ورکړی و چې ما رخصت راخيستی دی کور ته درځم. مېرمن يې ډېره خوشاله سوې وه. دی هم په ډېري لېوالتيا له يوې مياشتې ځنډ وروسته کورته روان و. دی چې کور ته نيژدې سوی و، دا وخت يې دښمن کمين ورته نيولی و، دی يې همالته ځای پر ځای په شهادت رسولی. مېرمن يې د ده راتلو ته انتظار وه. وروسته يې د ده پر ځای د ده جنازه کور ته ور وړه.

ځوانه مېرمن يې د دې بد خبر په اورېدو لېونۍ سوه. دا داسي غم و چې نه يې هېرولی سو نه يې زغملی سو. زموږ د وطن د ځوانانو ژوند دی، دا مو د خويندو د ژوند تريخ داستان دی.

کـــيسه!!!

------- اکبر شير

وايي چې يو چا د رختو کارخانه جوړه کړه، ښه توليد روان و دی کې ناڅاپه ماشين برق خوشې کړ او ودريد، تخنيکرانو پاور کيبلونه چک کړل هرڅه سم ول خو ماشين نه چالانيده.

د کار خانې مالک د ښار برقيان ټول راوغوښت خو د چا وسه و نشو چې ماشين چالان کړي.

بلاخره مالک د برق مخترع را وغوښت د هغه هم سر خلاص نشو.

د کارخانې شاته يو وړوکی مستري خانه وه چې دا ټول حالات يې ځارل د کارخانې مالک ته يې وويل:

اجازه ده چې زه هم خپله هڅه وکړم؟

مالک وخندل ويل د برق مخترع څه ونکړ ته به څه وکړی.

خوارکی مستري د ماشين نه يو دری طوافه و کړ مشکل ورته معلوم نشو له ډيره قهره يې پخپل څټک ماشين ته ګوزار ورکړچې دی کې ماشين چالان شو او په توليد يې پيل وکړ.

مالک ورته د خوشالی نه په وارخطايی وويل: څو دی شوی يعنی حق الزحمه؟

مستري ورته وويل: يو لک او يو روپی.

مالک وويل يو څټک وهل او دومره لوړه حق الزحمه؟

مستري وويل:

د څټک وهلو يو روپی کيږي يولک ددی لپاره غوارم چې د څټک ځای می معلوم کړ.

په روژه کي د خوړو غذايي ...

هڅه وکړئ چې په روژه ماتي کې د خوړو انډول وساتی. لږ، خو با ارزښته خواړه وخورئ، نه د يوې مېلمستيا په څېر. ډېر او غوړ خواړه مو د هاضمې سيستم خرابوي.

د ماښام له لمانځه وروسته په ارامۍ سره ډوډۍ وخورئ او له هرې ګولې يې خوند واخلئ.

۳- څومره چې کولی شی اوبه وڅښئ:

د اوبو له ګټو خو ښه خبر ياست. څومره چې کولی شی له روژه ماتي تر پشلمي اوبه وڅښئ، خو په دمه دمه. د ډېرو اوبو څښل د ورځې په اوږدو کې د بدن د اوبو د کمښت خطر کموي. لږ تر لږه له روژه ماتي تر پشلمي پورې بايد اته ګيلاسه مايعات وڅښئ. مايعات کيدای شي اوبه وي، د بېلابېلو مېوو جوس وي، شيدې وي، شربت او يا هم سوپ وي.

خو هغه څښاک چې په ترکيب کې يې کافئين وي، لکه: قهوه، چای او نوشابې له څښلو يې ډډه وکړئ؛ ځکه دغه مايعات د زيات ادرار لامل کيږي او بيا هغه ده چې د بدن د اړتيا وړ اوبه نه شي پوره کولی. سالم او متعادل غذايي رژيم، د ښې روژه نيونې لپاره کيلي ده.

په روژه کې د نورو مياشتو پر خلاف کورنۍ ټول يو ځای ډوډۍ خوري. هڅه کوي چې په روژه ماتي او پشلمي دواړو کې د خپلې خوښې خوندور خواړه تيار کړي. نو ښه ده چې داسې غذايي رژيم برابر کړی، چې ارزښت يې يو څه زيات وي او له پشلمي تر روژه ماتي پورې مو ورسوي. نوربيا...

نارينه ولې د ښځو پر وړاندې بې ميله کېږي؟

------- ليکنه: خالص اديب

اول: د خولې بد بوی له ځينو علمونو سره، د بعضې انسانانو خولې بد بوی کوي چې خاوند د ميرمنې او ميرمن له خاوند سره د شونډو زبېښلو يا ښکلولو په وخت کې د ځينې نزاکتونو له مخې يو بل ته څه نه وايي؛ مګر لازمه داده چې کله خاوند او ميرمن سره يو ځای کېږي بايد مخکې له مخکې نه غاښونه برس او د خولې خوشبويي استمال کړي، تر څو هغه خوږې او لذتبخشه شيبې پرې و نه غمېږي؛ خو دا هغه وخت کېدای چې په دواړو کې د درک ځواک موجود وي.

دويم: بې حده سينګار طبيعي ښکلا خپله د انسان په زړه منګلې خښوي؛ نو اړتيا څه ده چې د څو شېبو لپاره د وجود په ځينو غړو باندې بېلابېلې دواګانې، کريمونه او ملهمونه استمال کړو، ښکلا د هر انسان له ليده جدا ده؛ مګر د مېرمنو له لينزه نه پوهېږم؛ خو د يوه نارينه په صفت دومره وېلای شم چې بې حده سينګار د نارينه د بې ميلۍ سبب کېږي.

درېيم: د بدن بد بوی اوس پخوانی وخت نه دی چې له عطرونو او اسپرې څخه به مېرمنې محرومې وې؛ نو لازمه نه ده چې په نننې عصر کې هم د دوی بدن بد بوی وکړي بلکې هرې مېرمنې ته پکار ده چې کله يې خاوند ته ونږدې کېږي بايد اسپرې يا عطر استمال او خپل نظافت ته زياته توجو وکړي؛ خو دا نه يوازې چې بايد ښځينه يې په نظر کې ونيسي بلکې نارينه ته هم په کار ده چې دې اړخ ته زياته توجو وکړي.

ځکه له ځينو نارينه‌وو وجود دومره بد بوی کوي چې ورسره څملاسته يوه دنيا زړه غواړي.

څلورم: په تنده لهجه خبرې کول. په تنده لهجه خبرې کول د اورېدونکي د ورخطايي سبب کېږي، په ګډ ژوند کې بايد نارينه او ښځينه تل په نرمه او له مهربانۍ ډکه لهجه خبرې وکړي دا ددې باعث کېږي چې د دوی په قراردادي(ګډ) ژوند کې د مينه خواږه وشيندل شي او تل يې په شونډو موسکا وغوړېږي.

پينځم: تل منت کول. که هر څومره انسان حوصله‌ناک وي خو يوه ورځ نه يوه ورځ يې د بدو په مقابل کې د صبر کاسه ډکېږي؛ نو په مشترک ژوند کې دغه نقطې ته د خاوند تر څنګ مېرمن هم بايد زياته توجو وکړي، تل له يو بل سره په خوږه لهجه خبرې وکړي، د امکان تر حده کوښښ وکړي چې منت ورباندې ونه کړي؛ ځکه تندي خبرې کول په ګډ ژوند کې ځانته لکه په خوړو کې زهر شيندل دي.

شپږم: بې ځايه جروبحث کول. که چېرې خپله کورنۍ په نظر کې ونيسو، د مور او پلار په اولادونو کې هغه څوک ډېر بد ابسي چې له دوی سره ژبه کوي؛ خو مور او پلار ته تر اولاد نږدې څوک نشته؛ مګر له همدغه مور او پلار سره زياتره وخت د بې ځايه جروبحث حوصله نه وي په ځينو مسايلو کې له اولاد سره ډېر ژر خبره شل تر شپاړس کوي؛ نو خاوند او مېرمن ته خو بېخي لازمه نه ده چې په اندکې خبره له يو بل سره چټې جروبحث وکړي. دغه ډول بې ځانه زشت عملونه په ژوند کې د مينې ستورې په تيږو ويشتل دي.

اوم: تل ګيلې کول. ګيلې کول انسان د مايوسۍ کندې ته ورټېل وهي او زياتې ګيلې د سړي قدر کموي؛ نو لازمه داده چې د امکان تر حده کوښښ وکړو هېڅکله له چا څخه ګيلې ونه کړو او په ګډ ژوند کې خو بايد ښځينه او نارينه بېخي د ګيلې په نامه هېڅ شی ونه پېژني.

اتم: بې حده خواهيشات په نفس باندې اعتماد د زياتو خواهيشاتو د مخنيوي يوازيني لار ده، هر هغه څوک چې له دغه ځواک څخه محروم وي د خواهيشاتو په پالنه باندې روږدي وي؛ مګر زيات خواهيشات انسان له ټولنيز ژونده نيولې په ګډ ختمه له هر ډول خوړو څخه محروموي.

نهم: بېځايه لګښتونه هره کورنۍ له ورځنيو لګښتونو وراپخوا سپما ته هم اړتيا لري چې يو مقدار پسې هغه زموږ په عامه لهجه بدې ورځې ته وساتي هر هغه کورنۍ چې سپما ځواک نه لري د دوی بې حده لګښتونه ددې سبب کېږي چې کورنۍ نظام يې ګډوډ شي.

يو وخت پاچا وم اوس مستري يم!

”هغه وخت چې د شاه امان الله خان غازي پر خلاف د هر مسجد له منبره د ملايانو نارې پورته سوی او په نتيجه کی دی دبلوچستان د کويټې له لاری بهر ته په تبعيد مجبور سو ، وايي چې کله په فرانسه کی وو نو نجاري به يی کوله او خپل ژوند به يې د لاس په ګټلې مزدورۍ مخکی وړی، يو وخت ډېر تنګدسته وو نو يې اعليحضرت نادرخان ته احوال وليږی چې ډير ناداره سوی يم څه نلرم که د دولت له بودجې څخه يو څه ورته حواله کړي.

نو زموږ مشکلات به حل سی نادرخان په ښکاره څه ونه ويل خو داخبره يې پارلمان ته راجع کړه او وکيلان يی وپوهول چی ددغه غوښتنې پر خلاف رايه ورکړي او هماغسی وسول، له دی وروسته د مرګ تر وخته بيا امان الله خان د افغانستان له مرکزی اداري هيڅ ونه غوښتل.

ډاکټر شاهي مستمندي د شاه په اړه خپله يوه خاطره ذکر کړی چې:

يوه ورځ ملکې ثريا د خپل کور د دويم پوړ يوې کـوټې ته بوتلم. کـوټې تت شين رنګ درلود. په يوه کونج کې د خوب يو ډېر ساده لرګين تخت پروت وو او تر څنګ يې يو کوچنۍ د کار مېز او چوکۍ ليدل کيدل. د خوب د تخت له پاسه پر يوه مېخ تسبې راځړېدې، له تسبو پورته کليمه مبارکه ليکل سوې وه. ملکې ثريا د تخت روکش (روجايي) لږ کش کړه او له لاندې يې يو وړوکی بالښت راوېست، راته ويې ويل:“په دې بالښت کې د افغانستان خاوره ده. کله چې اعليحضرت له افغانستانه راووت، دا خاوره يې له ځان سره راوړه او هر وخت به چې بيده کيدی پر دې به يې سر کښېښود او وصيت يې کړی و، چې که له وطنه لرې مړ سوم او په افغانستان کې مې د ښخولو امکان نه و، نو هر چېری چې ښخ سوم، دا خاوره مې پر قـبر کې واچوئ.

لور يې شهزادګۍ هنديې په يو مجلس کی ويل زما په ياد دي چی يوه ورځ می له پلار سره بيخي هيڅ نه وه پاته موټر يې خراب وو موږ ډوډۍ ژر ژر ورته راتياره کړه ډوډۍ يی وخوړل او لاندی موټر ته پريوت موټر يی خپله جوړ کړ چی راوخوت خندل يې لاس يی په ټوکر پاکاوه وای خير دا خو وختونه دي نو يو وخت پاچا وم اوس مستري يم“.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Weekly Newspaper

National, Independent, Political, Social, and Cultural

Tatobay

تاتوبی کندهار KANDAHAR

Year 11th | Issue No: 513 | Sunday 19th, May, 2019

Twitter.com/@tatobay - www.Tatobaynews.com - Tatobay@gmail.com - Facebook.com/tatobayn

www.Tatobaynews.com Tatobay@gmail.com Tatobayn

زموږ سره اعلانات وکړئ

خپل د تجارت د لا پراختیا لپاره

زموږ سره په ویب پاڼه او فیسبوک پاڼه کې اعلانات وکړئ.

Tatobayn www.tatobaynews.com

دوی څه وايي!

غني:

"اوه میاشتې وروسته د ټاکنو پایلې اعلانېدل غمیزه ده."

سعادت:

"د میاشتې ۲ زره وسله وال مخالفین وژنو."

ارګ:

"د ولسمشرۍ د نوماندانو غوښتنه د قانون خلاف ده."

داودزی:

"د مشورتي جرګې پرېکړې د سولې لپاره تګلاره ده."

د کورنیو چارو وزارت:

"که همغږي زیاته سي د پېښو مخه به ونیول سي."

اتـمر:

"حکومت د سولې پر وړاندې ستر خنډ دی."

خلیلزاد:

"له طالبانو سره خبرو کې پرمختګ سوی خو دغه بهیر ډېر ورو روان دی."

ټرمپ:

"لا منځني ختیځ ته د ځواکونو د استولو هوډ نلرو."

عبدالله:

"د طالبانو او امریکا د خبرو پایلو ته مو سترګې دي."

مسلمیار:

"شپنیو عملیاتو کې له نوي سلنه زیات ملکي وګړي وژل کېږي."

اندرابي:

"افغان سرتېرو سره د امریکا مرستو کې تغیر نه دی راغلی."

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library